

Naročnina

za državo SHS:

za mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENEK

Cene inseratov:

Enostolpna petlinjska vrsta
mali oglasi po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglasi nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 5.— in 4.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izveniš
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri jutraj.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Podpis.

V Rimu so torej podpisali. Kdo? Za-
stopniki vlade v Rimu in zastopniki vlade
v Belgradu. V čigavem imenu, s čigavim
pooblastilom? V imenu vlade s pooblasti-
lom vlade. Kakšne? Absolutistične tam in
tu, militaristične tam in tu, centralistične
tam in tu, »pobedniške« tam in tu.Ljudstvo triumfira v Italiji, fa-
šistovski namreč še posebno, hvaleč mod-
rega Mussolinija, aklamirajoč preudarnega
Pašića, pričakuje — blagoslova iz zemlje
Jugoslavije, kjer ljudstvo protestira, od-
klanja tak podpis in tako pogodbo in tako
priateljstvo diplomatov, ki ne spoštujejo
— pogodb in podpisov ne tujih in ne
lastnih!Podpis sramote —! Podpis brez privo-
ljenja tistega ljudstva, ki je le objekt di-
plomatov, nepooblaščenih interpretov slo-
venskega in hrvatskega ljudstva, dvomljivi-
h interpretov srbskega naroda. Podpis,
ki mu ploskajo Turki in Nemci in radikal-
na partija, a mu oporeka svojo privolitve
velika večina jugoslovanskega prebival-
stva, je podpis brez ljudske sankcije in
ostane brez tistih posledic, ki bi jih lahko
imel, da se je res sklenila prijateljska, po-
štena javna pogodba med italijanskim in
jugoslovanskim narodom. Italija je
sklenila diplomatski sporazum na temeljih
diktature močnejšega in zastopnikom vla-
de, ki ma za seboj v zbornici države SHS
s Turki in Nemci le tretjino ljudskih zastop-
nikov. Tega Italija z mogočnim Mussolini-
jem ne sme nikoli pozabiti! 27. januarij —
je dan podpisa takega miru, kot je bil skle-
njen v Brestu Litevskem na povelje gene-
ralov »železnega naroda«. Rusija pa ven-
darle danes pomeni več kot država »že-
leznega« Bismarcka. To naj pomni tam
doli okrog Rima tisti, ki so pozabili na dni
po Kobariški nesreči in prvi rimski pakt
ter 27. januarja 1924 s Pašićem podpisali
»pacto di Roma II.«Pozabili ne bomo nikdar na svojo
zasluženo brate v Italiji — brutal-
nega fašizma! Diplomati pridejo in odhaja-
jo, ostane pa ljudstvo, ki gre svojo pot in
svojo smer v kljub trenutno zvezanim ro-
kam.Roma locuta, sed causa non fi-
nita — 27. I. 24!Trdimo —: Pašić je podpisal z a d n j o
pogodbo...Protestno zborovanje
v Unionu.Kratka naznanila v časopisu brez vsa-
ke druge običajne reklame so zadostovala,
da se je velika Unionova dvorana snoči na-
polnila. Občinstvo je hotelo dati izraza svo-
jemu gnevu nad načinom, kako lahkomi-
selno, brezvestno se pušča v nemar zaščita
naših bratov onstran meja.Zborovanje je otvoril v imenu ljub-
ljanskih narodnoobrambnih društev g. rav-
natelj Andrej Senekovič s kratkim na-
govorom v katerem je razložil namen pro-
testnega shoda, in podelil besedo uredniku
Smoderju, ki je ob viharnem odobravan-
ju zborovalcev tolmačil mišljenje in sod-
bo slovenskega naroda o sporazumu z Ita-
lijo, kakor ga je sklenila naša vlada. Nihče
ni proti sporazumu z vsemi sosednimi dr-
žavami, je poudaril govornik, nasprotno,
vsakdo si ga želi, toda sporazum, kakor ga
je sklenila vlada z Italijo, ni noben sporazu-
m, ker pomenja izdajstvo na svobodnim,
kulturnim, narodnim in gospodarskim raz-
vojem naših bratov pod italijanskim jar-
mom. Tega sporazuma z Italijo ni sklenil
narod in mu tudi ni dal svojega placeta po
svojih parlamentarnih zastopnikih, marveč
ga je proti volji naroda sklenila vlada sa-
ma. To je samo papirnat sporazum! Če je
že vlada mislila, da mora proti dosedanjim
pogodbam zrtvovati Reko, če je ona prepi-
čana, da Reka za nas nima tistega pomena,
kakor ji ga pripisujemo mi, od ene zahte-
ve vsaj ne bi bila smela pod nobenim po-
gojem odnehati, to je, da bi Italija prizna-
la naši kompaktni narodni manjšini, ki je
proti svoji volji prišla pod Italijo, vsaj tiste
pravice, ki jih pogodbeno in dejansko uživa
peščica italijanašev in brezpomembna bet-vica Italijanov v Dalmaciji. Tega vlada ni
storila in zato je naš gnev opravičen in ta-
ko silen in ga umeva ves zunanji svet.Italijanska manjšina v Dalmaciji —
skoro smešno je govoriti o peščici italijana-
šev kot o narodni manjšini — rabi v šolah
v Italiji tiskane knjige, sme dobivati iz Ita-
lije italijanske učitelje, na Primorskem pa
v šolah na višje povelje umira slovenski
pouk in je izginila slovenska pesem, pred
sodišče pa se tirajo tisti, ki čitajo naše v
nacionalnem duhu spisane knjige. Sloven-
sko srednješolstvo je zatrito, na občinah se
ne sme več uradovati slovensko, tam kjer
bi se morala deliti pravica, na sodiščih, se
je naselila krivica nacionalnega nasilstva;
samo osem sodnikov je še Slovencev, v Dal-
maciji pa smejo izvrševati prakso odvetni-
ki, ki optirajo za Italijo. Ko se je v Bel-
gradu sklepal sporazum, je bilo na Pri-
morskem petnajst slovenskih prosvetnih
društev razpuščenih. 85.000 vernikov bo
brez duhovščine iz edinega razloga, ker
italijanski sporazum ne pripušča v Istri
zadnjega zatočišča slovanski besedi. Je to
sporazum? To je nacionalen zločin, izvršen
nad našimi brati! Ko se Pašić in Mussolini v
Rimu objemata, mi ogorčeno protestiramo.
Zborovalci so izvajanjem govornika ves čas
viharno odobraval.Nato je dobil besedo g. dr. Ravni-
har, ki je s statističnimi in zgodovinski-
mi podatki dokazoval, da bi morala biti Re-
ka naša. Tu se v ozadju dvorane oglasi z
medklici predsednik Orjune g. Kranjc, ki
so mu Orjunaši začeli ploskati. G. Kranjc
gre na oder in ne da bi dobil besedo, začne
govoriti. Pravi, da dokler v Belgradu ne
bo jugoslovanskega Mussolinija in ne bodo
Orjunaši z orožjem prestopili meje, ne bo-
mo dobili nazaj naših bratov. Gospoda je
v preteklem stoletju s svojo strankarsko
strastjo napravila, kar bodo Orjunaši s pest-
jo nazaj dobili. Ta nastop Orjune je bil oč-
vidno prej dogovorjen in naperjen pred-
vsem proti osebi g. dr. Ravniharja, ki so
ga v govoru prekinili. Smatramo, da je bil
tak nastop ob takem času neumesten in
škodljiv.G. dr. J. C. Oblak je nato prečital
sledenjo resolucijo, ki je bila soglasno spre-
jeta:Zborovalci, zbrani iz vseh slojev in
strank na protestnem shodu v Ljubljani
dne 26. januarja, ogorčeno obsojajo sporazu-
m, ki ga je sklenila vlada z Italijo na last-
no pest, brez sodelovanja narodne skup-
ščine, ker ta sporazum ne predstavlja spo-
razuma med prizadetimi narodi. Zboroval-
ci slovesno izjavljamo, da nobenega spo-
razuma ne moremo priznati, ako ne garan-
tira nacionalne, kulturne in gospodarske
svobode slovanskega življa, nahajajočega
se proti svoji volji v mejah italijanskega
kraljestva.Nato je predsednik zaključil zborova-
nje. Del zborovalcev je nato manifestiral
dalje po ulicah, do izgredev pa ni nikjer
prišlo.Mircljubni namen češko-
slovaške.London, 26. januarja. (Izv.) Dr. Beneš
je v Londonu izjavil, da zasleduje Češko-
slovaška prejkoslej iste cilje: Popoln mir
v Evropi, gospodarsko in finančno konsoli-
dacija Češkoslovaške in podpora Društva
narodov. Češka je znižala letos svoje iz-
datke od 22 na 17 milijard kron, nasled-
nje leto pa bodo znašali stroški le 14 mi-
liard. Pred 2 leti je znašal vojni proračun
20 procentov vseh izdatkov, naslednje leto
pa bomo znižali stroške za armado na 13
odstotkov. Število aktivnega vojaštva smo
znižali od 150 na 115 tisoč mož. Da osi-
guramo evropski mir, sklepamo zveze, a po-
tem bomo šele mogli govoriti o razorožitvi.
Naša veza s Francijo bo znatno pripomogla
k utrditvi evropskega miru.

Anglija in Rusija.

London, 26. jan. (Izv.) »Evening Stan-
dard« poroča, da odide v kratkem posebno
odposlanstvo Anglije pod vodstvom O'Gra-
dyja v Moskvo, da uredi razmerje med An-
glijo in Rusijo.Soglasni sklepi na konferenci federalističnega
bloka.POROČILI DR. KOROŠEC IN DR. SPAHE Z VELIKIM ZADOVOLJSTVOM ODO-
BRENJ — POPOLNO SOGLASJE BLOKA V NOTRANJI IN ZUNANJI POLITIKI
— HRSS SE JE PRIDRUŽILA STALIŠČU DR. KOROŠCA IN DR. SPAHE GLEDE
SPORAZUMA Z ITALIJO. — RADICEVCI PRIPRAVLJENI, DA GREDO V PARLA-
MENT IN POMAGAJO VRECI VLADO.Zagreb, 26. jan. (Izv.) Konferenca fe-
deralističnega bloka je trajala od 10. do 12.
in od 4. do pol 7. zvečer v prostorih HRSS.
Konferenca se je udeležilo celokupno pred-
sedstvo HRSS, v imenu Jugoslovanskega
kluba dr. Korošec in posl. Kugov-
nik, za Jugoslovansko muslimansko or-
ganizacijo dr. Spaho. Najprej je predse-
dnštvo HRSS poročalo o sklepih plenarne
seje vodstva z dne 13. t. m. in o razgo-
vorih, ki jih je imel nedavno podpredsednik
HRSS dr. Maček s Stjepanom Radićem.
Po tem poročilu je Radić odobril
dosedanje delovanje HRSS v smeri usta-
novitve opozicijskega bloka in se je strinjal
z delovanjem dr. Korošca in dr. Spaha v
parlamentu. Radić je dal predsedništvu
stranke navodila in v smislu sklepov ple-
narne seje HRSS, po katerih so predse-
dnštvo dane popolnoma svobodne roke, da
ukrene vse korake, ki so potrebni, da se
zruši sedanja vlada in ustvari nova, ki bi
šla takoj na volitve.Po tem poročilu sta poročala dr. Ko-
rošec in dr. Spaho predsedništvu
HRSS o položaju v parlamentu. Po tem po-
ročilu je razpoloženje v Belgradu za usta-
novitev opozicijskega bloka ugodno. Pri
demokraciji se opaža dobra volja za tak
blok in je že principielno v tem smislu
dosežen sporazum. Ko je dr. Korošec svoje
poročilo končal, mu je stavilo predsedni-
štvo HRSS razna vprašanja in opazke in
po kratki izmenjavi misli so sklenili, da dr.
Korošec in dr. Spaho svoja pogajanja nade-
ljujejo in konkretizirata pogoje, pod kate-
rimi bi se imel končnoveljavno sestaviti
opozicijski blok. Kadar bodo ta pogaja-
nja končana, naj prideta dr. Korošec
in dr. Spaho znova v Zagreb, kjer se bo
vršila nova seja federalističnega bloka, da
končnoveljavno razpravlja o akcijskem
programu opozicijskega bloka.Med navzočimi predstavniki bloka je
vladalo popolno soglasje glede vseh no-
tranje- in zunanje-političnih vprašanj.
Razpravljali so tudi o sporazumu z Italijo
in se je tudi tukaj predsedstvo HRSS pri-
družilo stališču dr. Korošca in dr. Spaha.Po odhodu dr. Korošca in dr. Spaha
je predsedništvo HRSS seje nadaljevalo.
Ponovno so razpravljali o vseh podatkih,
ki jih je dal dr. Korošec predsedništvu
HRSS o vseh aktualnih vprašanjih v Bel-
gradu. V predsedništvu HRSS vlada do-
bro razpoloženje in splošno zadovoljstvo
z delovanjem dr. Korošca in Spaha v Bel-
gradu.

KOMUNIKE.

O poteku seje je bilo izdano sledeče
poročilo:V soboto, dne 26. t. m., so se zbrali
v Zagrebu v prostorih HRSS predstavniki
hrvatskega narodnega zastopstva s pred-
stavniki slovenskega zastopstva in hrvat-
ske muslimanske organizacije. Razprav-
ljali so o sedanjem političnem položaju.

Seja narodne skupščine.

VPRAŠANJE DR. HOHNJECA O IZVOZU
VINA.Belgrad, 26. jan. (Izv.) Na današnji se-
ji narodne skupščine je minister za trgo-
vino odgovarjal na vprašanje posl. dr.
Hohnjeca zaradi izvoza vina iz Slove-
nije v Avstrijo. Poslanec dr. Hohnjec je
opozoril na to, da bi se morala sprejeti
v trgovsko pogodbo z Avstrijo tozadevna
določila. Omenil je strahovito vinsko kri-
zo v vseh vinorodnih krajih cele države.
Vse države, kjer se prideluje vino, so pa
skrbne, da se izvoz vina zagotovi v trgo-
vskih pogodbah, samo naša država se za to
ni brigala. Avstrija je z Ogrsko in z Ita-
lijo sklenila jako ugodne pogodbe. Zato
zahtevamo tudi mi od vlade, da skrbi za
naše vinogradnike in za izvoz agrarnih pro-Dr. Vladko Maček je poročal o sklepih
zadnje seje hrvatskega narodnega zastop-
stva 13. januarja 1924 in o svojih razgo-
vorih s predsednikom hrvatskega nardo-
nega zastopstva Stefanom Radićem na
Dunaju, a gg. dr. Korošec in dr.
Spaho o parlamentarnem položaju v
Belgradu. Tudi na tem sestanku so ugo-
tovali popolno soglasje v presoji notranjih
in zunanjih političnih dogodkih. Sklenili
so, da se akcija za zrušitev sedanjega re-
žima nadaljuje z vsemi razpoložljivimi
sredstvi. Ta akcija je okrepjena s tem,
ker ima predsedstvo hrvatskega nardo-
nega zastopstva po sklepu zadnje seje v
taktiki popolnoma proste roke.Zagreb, 26. januarja. (Izv.) Iz dobrega
vira ve vaš poročevalec, da pomeni zad-
nji stavek v komunikatu, kjer se govori o
»svobodnih rokah v taktiki HRSS«, sklep
HRSS, da v ugodnem trenutku pride v
parlament. Na današnji konferenci so
ugotovili tudi posamezne slučaje, kdaj da
bi HRSS prišla v parlament. Na prvi seji
predsedništva HRSS bodo določili po-
slance, ki bodo pripravljeni na poziv fe-
deralističnega bloka, kolikor ga je sedaj
v Belgradu, priti v Belgrad. Jugoslovanski
klub in jugoslovanska muslimanska or-
ganizacija imata sedaj v HRSS železno re-
zervo, ki se je v ugodnem trenutku lahko
poslužita.

ZANIMANJE ZA KONFERENCO.

Zagreb, 26. jan. (Izv.) Za sejo federa-
lističnega bloka v Zagrebu so se tudi v
Belgradu zelo zanimali. Več listov je po-
slalo v Zagreb svoje posebne poročevalce,
ki so čakali na rezultat konference. Zagreb-
ški popoldanski listi so objavili o dopol-
danski seji že obširna poročila. Velik vtis
je napravila vest, da je sklenila HRSS, da
pride v danem slučaju v parlament.

ENOTNA FRONTA.

Zagreb, 26. jan. (Izv.) Z uspehi dr. Ko-
rošca in dr. Spaha je vodstvo HRSS zelo za-
dovoljno. Uverjeno je, da se bo započeta
akcija ugodno končala. Med zastopniki fe-
deralističnega bloka vlada večje soglasje
kot kdaj doslej. Ugotovili so, da se je do-
sedanje sodelovanje med stran-
kami federalističnega bloka spremenilo v
edinstveno fronto, ki bo doseda-
nji boj Slovencev in Hrvatov ugodno kon-
čala.

DR. KOROŠEC NA POTI V LJUBLJANO.

Zagreb, 26. jan. (Izv.) Z ozirom na se-
stavo bloka za rušenje sedanjega režima
sta dobila dr. Korošec in dr. Spaho na da-
našnji konferenci federalističnega bloka vsa
pooblastila. Dr. Korošec pride jutri v Ljub-
ljano, da poroča svoji stranki in da dobí
vsja pooblastila za dalekosežne sklepe, ki
so jih napravili na današnji konferenci fe-
deralističnega bloka v Zagrebu.duktov, ker smo agrarna država. Govornik
vpraša, kakaj v tisto komisijo, ki se je po-
gajala z Avstrijo, ni bil izvoljen noben Slo-
venec in noben Hrvat. Enkrat je minister
sicer že rekel, da to ne gre, da bi bili v
v te komisije, ki se pogajajo z nekdanji so-
vražnimi državami, izvoljeni nekdanji pri-
padniki teh držav, ker bi to škodovalo av-
toriteti komisij. S tisto izjavo se je g. mi-
nister korenito osmešil pred celo Evropo.
Kolikar je poslancu znano, doslej sploh še
nikdar ni bil v nobeni komisiji noben Hra-
vat in Slovenec in zato je čudno, na pod-
lagi kakšnih izkušenj se je mogel g. minis-
ter povzpeti do tako gorostasne trditve.
(Medklici: Trumbić! Rapallo!) Poslanec dr.
Hohnjec: Pogodbo v Rapallu sta sklenila
Vesnić in Stojadinović. A tudi če bi to bilo
res, kako bi mogla potem n. pr. Masaryk
in Beneš zastopati svojo državo pri skle-

panju mednarodnih pogodb? Ali bi se morali Čehi potem obračati po izvedenec v Belgrad, ki so baš sedaj s svojim sporazumom z Italijo pokazali, kaj da znajo? Na tem sporazumu ni sodeloval noben Hrvat in noben Slovenec, in ravno ta sporazum kaže vso sposobnost Belgrada.

Minister Kojič je kljub temu vztrajal na svojem stališču. Za svoja izvajanja je žel dr. Hohnjec od cele opozicije burno odobravanje.

REDUKCIJE KATEHETOV IN UČITELJIC ZA ROČNA DELA.

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Posl. Skulj je danes interveniral pri ministru za prosveto zaradi redukcij katehetov in učiteljic za ženska ročna dela. Minister je poklical referenta za redukcije in ta je pristal na to, da se vsa katehetska mesta ohranijo kot doslej, mesta učiteljic pa kolikor je potrebno. Dalje je poslanec Skulj interveniral pri ministru za pošto, da se zvišajo draginjske doklade poštnim odpravnikom, ki se danes prejemajo samo po 450 dinarjev mesečno.

POSREDOVANJE ZA NAŠE VOJAKE.

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Poslanec Brožar je danes interveniral pri vojnem ministru zaradi slovenskih vojakov v Makedoniji in zahteval stroge preiskave o neurednostih, ki so prišle Jugoslovanskemu klubu do znanja.

SUDMARKA.

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Minister za pravosodje dr. Perić je odgovoril na vprašanje Zebota, ali imajo velenemška društva kakor Sudmark itd. pravico zahtevati svoje za časa prevrata jim odvzeto premoženje nazaj, da te pravice nimajo.

Konferenca trgovskih zbornic v Zagrebu.

Proti neznosnim davkom.

Zagreb, 26. jan. (Izv.) Danes se je vršila v posvetovalnici zagrebske trgovske zbornice predkonferenca zastopnikov trgovskih in obrtnih zbornic in številnih gospodarskih organizacij iz cele države. Predkonferenca so se udeležili tudi številni udeležniki iz Slovenije, med njimi glavni tajnik trgovske in obrtne zbornice dr. Windischer, načelnik zveze trgovskih gremijev g. Jelačin ml., dalje gg. Pintar, dr. Mohorič in Zagar. Zagrebska trgovska zbornica je sestavila kot podlago za zborovanje obširno spomenico, ki konča z resolucijo, obsegajočo 16 točk. V teh šestnajstih točkah našteva resolucija vse rane in težave, ki tlačijo naše narodno gospodarstvo. V debati o tej spomenici in o resoluciji so živahno posegali tudi Slovenci. Ob splošnem pritrdjevanju in odobravanju je predlagal dr. Windischer k resoluciji še posebno točko proti linearnemu povišanju davkov in pa točko glede državnega uradništva, kjer zahteva za uradnike primerne plače, da bodo mogli dostojno živeti od svojih rednih prejemkov. G. Jelačin ml. je v dolgem govoru pojasnil občutna in naravnost krivična davčna bremena, ki jih državna uprava nalaga Sloveniji. Njegov govor je zbudil splošno pozornost. Za razpravo o raznih strokovnih vprašanjih je predkonferenca izvolila štiri odseke, ki so zborovali popoldne in sicer odsek za reško vprašanje, za socialno zavarovanje, za statistiko, za trgovske pogodbe, finančni odsek kin prometni odsek. V vseh odsekih so bili zastopani tudi Slovenci. Plenarna seja je soglasno odobrila vse sklepe odsekov.

Zagreb, 26. jan. (Izv.) Na čast udeležnikom gospodarskega kongresa je pri-

redil predsednik zagrebske trgovske zbornice nocoj svečano večerjo.

Obtožnica proti Radiću in dr. Mačku.

OBA OBTOŽUJEJO ŠPIONAZO.

Belgrad, 26. jan. (Izv.) Vašemu dopisniku se je posrečilo dobiti besedilo obtožnice belgrajskega sodišča, na čigar podlagi je pravosodni minister zahteval od narodne skupštine izročitev Stjepana Radića in dr. Mačka belgrajskemu sodišču. Obtožnica se glasi: »Po obtožbi Danice Androlić in tovarišev radi vohunstva po § 85 srbskega kazenskega zakona je Danica poleg ostalega izjavila, da je bila svoj čas kot strojepiska v službi v Radićeve knjižarni in da je tam po diktatu dr. Mačka na stroj pisala razna pisma v šifrah. Komu so bila ta pisma poslana, ni vedela, sodi pa, da so bila pisma protidržavne vsebine in naslovljena na posamezne osebe v Ameriko. Naslove in kuverte je po njeni izjavi pisala mlajša Radićeva hčerka, ki je bila z Androlićem skupaj v pisarni. Na svojih nadaljnjih zaslišanjih je priznala, da je bila v resnici agentinja dveh tujih držav in da je delala za nji. Poleg ostalega je na svojih zaslišanjih označila tudi nekatere častnike iz bivše avstro-ogrške armade, da so ji pri tem delu pomagali in da je od njih dobivala gotove podatke ter je pripomnila, da so ti oficirji veliki radićevci in da delujejo zanj. Povodom preiskave je bilo ugotovljeno na prvem mestu, da je njen sodružnik bil njen ljubimec kapetan Kazimir Krušnjak, ki je sedaj v pokloju in je jetnik tega sodišča. Ta človek je bil radi poverbe vojaškega denarja od vojaških oblasti zaprt. Da bi ga rešila zopora, je Danica storila vse, kar je mogla. Šla je na vse strani in se predstavljala včasih kot njegova žena, včasih pa kot sestra, da bi izposlovala, da bi se Košnjak lahko branil iz svobode in da bi kje dobil denar, da povrne poverljeno vsoto. Nadaljna preiskava je dognala, da so mnogi podatki Androlićeve točni. Za Krušnjaka je ugotovljeno, da je kot oficir vohunil in da je skušal pobegniti v tujo državo. Androlićeva trdi, da ji je Krušnjak govoril, da bo, preden bo šel na pot, prinesel nekaj aktov, katere oni »tam preko« rabijo in da bo za to dobil mnogo denarja. Pri hišni preiskavi pri njem je bil najden zaupni vojaški dokument potem, ko je bil že razrešen službe poveljnika.

Ko je Androlićeva po svojem vohunskem poslu odpotovala, je Krušnjak dobil od nje iz nekega obmejnega mesta pismo, v katerem mu sporoča, da, kakor mu je že ustmeno povedala, odpotuje v tujo državo in da nese tja nekaj aktov, za katere bo dobila dovolj denarja. Krušnjak sam priznava, da je ostalo njeno korespondenco sežgal, da ga ne bi kompromitirala. Poleg tega je bilo najdeno pismo, v katerem stoji tudi naslednje: »Morem Ti javiti, da sem srečno prišla čez mejo in se sedaj nahajam v.... Čim zadevo končam, Ti sporočim...« Krušnjak sam priznava, da je vedel za cilj njenih potovanj, vendar pa tega kot aktivni oficir ni naznanil pristojni oblasti, kar bi bila njegova dolžnost. Androlićeva je priznala, da je dobivala podatke od oficirjev, ki so bili v zelo ozkih stikih z Radićem. Pri nekem teh oficirjev je bil najden koncept pisma, naslovljen na Radića, v katerem se zahteva od Radića zaščita za vojake in hrvatske oficirje pred Srbi. Za hrvatske oficirje stoji v pismu, da so strašno deprimirani. Oficir konča svoje pismo: »Hočem in želim, g. predsednik, ako smatrate za potrebno, da ta dokument in smi-

sel tega sporočite očetom in materam.« Pri tem oficirju je bil najden tudi proglas, naj se glasuje za kandidate HRSS. Če upoštevamo dejstva, da so ti oficirji, posebno Krušnjak, pomagači Androlićeve, dalje da so Radićevci in njegovi vneti pristaši, in da je Androlićeva pred svojim odhodom v Južno Srbijo bila nekaj časa v Zagrebu kot strojepiska v Radićeve knjižarni, dalje, da je ona o priliki svojega potovanja stanovala v Zagrebu v kavarni Zabić, kjer se sestajajo Radićevi prijatelji, in končno, da je ona 19. julija v zaporu poskušala izvršiti samomor in da je Stefan Radić na protizakonit način odšel iz države prilično istočasno, ko je bil Krušnjak aretirani radi vohunstva, sledi iz tega, da je za narodna poslanca Stefana Radića in dr. Mačka dovolj obtežilnega materijala, da se imata v smislu § 117. kazenskega zakona poklicati na sodnijsko odgovornost.

NOVE DIPLOMATIČNE METODE MACDONALDA.

London, 26. januarja. (Izv.) »Daily Telegraph«-u poroča njegov diplomatski sodružnik, da bo Macdonald poskusil dosežati način diplomatskega občevarja z diplomatskimi notami omejit in ga nadomestiti z ustmenimi razgovori z zastopniki tujih držav.

ANGLEŠKI ZASTOPNIK V DRUŠTVU NARODOV.

London, 26. jan. (Izv.) Lord Parmore bo zastopal Anglijo v Društvu narodov namesto lorda Cecila.

ZELEZNICARSKI ŠTRAJK V ANGLIJI.

London, 26. januarja. (Izv.) Železničarski štrajk se je nekoliko ublažil. Proti se zboljšuje.

OPOZICIJA PROTI POINCAREJU.

Pariz, 26. januarja. (Izv.) Zbornica je včeraj začela razpravljati o fiskalnih zakonih proti padcu franka. Pri tej priliki je prišlo med Poincarejem in med levičarskimi poslanci do ostrih nastopov, tako da je Poincare končno zahteval, naj se seja preloži na danes. Ta predlog je zbornica sprejela s 453 proti 110 glasovom.

POSLEDICE PADANJA FRANKA.

Pariz, 26. januarja. (Izv.) Vsled padca franka so časniki zvišali naročnino.

FRANCOSKI SENATOR ZA VZPOSTAVITEV ZVEZE Z RUSIJO.

Pariz, 26. januarja. (Izv.) Senator Monzie je napovedal interpelacijo, v kateri bo zahteval takojšnjo vzpostavitev komisije za obnovitev trgovskih zvez med Francijo in Rusijo.

PRIZNANJE GRŠKE VLADE.

Pariz, 26. januarja. (Izv.) Iz Aten poročajo, da bo Francija sledila zgledu Anglije in priznala Venizelosovo vlado.

ITALIJANSKA LJUDSKA STRANKA.

Rim, 26. januarja. (Izv.) Stranka popolarov je sklenila udeležiti se volitev z lastno listo.

NOV POLJSKI DENAR.

Varšava, 26. januarja. (Izv.) Vlada je sklenila ustanoviti novo denarno edinico poljski goldinar, ki bi bil razdeljen na sto grošev. Dala bo tudi izdelati zlatnike po 100, 20, 10 in 5 poljskih goldinarjev. Poleg zlatega denarja bo vlada dala kovati tudi drobšč iz srebra in nikla.

POLJSKO NOTRANJE POSOJILLO.

Varšava, 26. jan. (Izv.) Ministrski svet je sklenil izdelati zakonski načrt za poso-

jilo v znesku pet milijonov dolarjev. Obeveznice tega posojila bo mogoče kupiti samo s tujimi valutami.

VPRAŠANJE POSOJILA ZA OGRSKO.

Pariz, 26. januarja. (Izv.) Reparaćska komisija je danes razpravljala o posojilu za Mažarsko. Končnoveljavno besedilo poročila bo izdelano šele v torek.

KORUPCIJA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 26. januarja. (Izv.) V parlamentu ej bivši predsednik najvišjega računskega dvora Strausz govoril o dispozićijskih fondih ogrske vlade, ki dosega jo velikanske svote, a se odtegujejo računski kontroli. Ne samo posamezni ministri, ampak tudi vojna uprava in regent Horthy razpolagajo z velikimi dispozićijskimi fondii.

SEPARATISTIČNE HOMATIJE V NEMCIJI.

Speyer, 26. jan. (Izv.) V četrtek se je uprl oddelek separatistov zaradi premale plače in preslabe oskrbe. Črnci so separatiste zvezane odpeljali v zapor.

Kirchheimbolanden, 26. jan. (Izv.) — Mestnemu zastopu so separatisti naložili globo v znesku 15 tisoč frankov zaradi odstranitve separatistične zastave z mestne hiše.

Iz zunanje politike.

* Italijanska ljudska stranka ob državnozbornih volitvah. Po dosežanih sklepih Italijanske ljudske stranke je gotovo, da bodo populari pri bodoćih volitvah nastopili samostojno kot opozicija. Poslanci in senatorji, ki so fašizmu na ljubo iz stranke izstopili — 12 po številu — ne pojdejo samostojno v volivni boj, ampak bodo dali svoja imena na razpolago fašistovski stranki, da jih sprejme v svojo volivno listo.

* Zakon o splošnem socialnem zavarovanju se pravkar debatira v čehoslovanskem parlamentu. To ni samo velikega socialnega, ampak tudi političnega pomena, ker je Čehoslovaška prva in edina povojna država, ki se je tega ogromnega dela lotila, kar gotovo zelo povečuje njen politični prestiž v svetu.

Beleške.

Ogorčenje. Kakor se nam sporoča, je glas o nameravani redukciji katehetov, ki naj bi jih na osnovnih šolah nadomestilo svetno učiteljstvo, zbudil silno ogorčenje in razburjenje med slovenskim občinstvom sploh, zlasti pa med starši, ki se zavedajo, da bi bila s tem izpodrežana krščanska vzgoja otrok in odprta pot moralnemu razdejanju. Nekateri se kar ne morejo načuditi, da se morejo dobiti ljudje, ki jim taka zmeda na misel pride. Celo iz ust takozvanih liberalcev so se čule pikre obsodbe tega kulturno-bojnega načrta, ki ga slovensko ljudstvo enodušno zavrača.

Viktor Schweiger:

Pravilnik za delavstvo tobačnih tvornic.

Uprava monopolov ima v Belgradu svojega posebnega referenta za delavsko vprašanje in to je inspektor dr. L. Lotrić, ki je bil v plenumu zakonodajnega odbora ustavotvorne skupščine referent za zakon o zaščiti delavstva in katerega naloga bi torej bila, da kot eden prvih sodelavcev pri tem zakonu sedaj

Edmund About:

Kralj gora.

Iz francoščine prestavila K. Hafner.

»Nisem jaz kriv temu,« je rekel, »ampak navada. Če bi prvi maj minil brez streljanja, bi ti dobri ljudje ne verjeli, da se je pomlad vrnila. Imam tu samo priproste ljudi, ki so bili vzgojeni na deželi in se drže starih običajev. Vzgamam jih pri svoji najboljši volji, toda umri bom preje, preden jih navadam uljudnosti. Ljudje se ne osnažijo v enem dnevu kot srebrne žlice. Tudi meni je svoj čas ugajalo to divje veselje; pil in plesal sem kot ostali. Nisem še poznal evropske civilizacije; zakaj sem začel tako pozno potovati? Veliko bi dal, da bi bil še enkrat mlad in imel samo petdeset let. V sebi nosim reformatorične misli, ki jih ne bom nikdar udeležil, ker sem kot Aleksander Veliki brez dediča, ki bi bil mene vreden. Sanjam o povsem novi organizaciji tolovajstva, brez hrupa in krika. Moral bi imeti natančen popis vseh prebivalcev dežele, njihovega premoženja in nepremičnine. V vsakem pristanišču bi imel nastavljenega stražnika, ki bi mi sporočil ime, pot in po možnosti premoženjske razmere vsakega tujca, ki bi se izkrcal. Na ta način bi natančno vedel, koliko mi lahko vsakdo plača; ne prišel bi več v položaj, da zahtevam preveč ali premalo. Na vsaki cesti bi stražili anažni in dobro

vzgojeni uradniki; kajti čemu vzmernirati svoje klijente z divjimi obrazi in neotesanim vedenjem? Videl sem v Angliji in v Franciji tatove, ki so bili do neizmernosti elegantni; pa so kljub temu prav dobro opravili svoj posel.

Od vseh svojih podložnikov bi zahteval odlično obnašanje, posebno še od uslužbencev na mestih, kjer bi potnike ustavljali. Za odlične potnike, kot ste vi, bi imel udobna stanovanja, s prijaznimi vrtovi na svežem zraku. In ne mislite, da bi morali radi tega kaj več plačati; ravno nasprotno! Če bi prišli vsi, ki potujejo po kraljevini, neizbežno v moje roke, bi bil v stanu, da zahtevam od njih le neznatno vsoto. Naj mi plača vsak domačin in vsak tujec le četrtino odstotka od svojega premoženja; mogočina bi izdala. Potem bi tolovajstvo ne bilo nič drugega več kot davek na občila: pravičen, ker bi bil sorazmeren, naraven, ker so ga že od starodavnih časov sem vedno pobirali. Lahko bi ga še poenostavili z letnimi abonementi. Kdor bi enkrat plačal gotovo svoto, bi dobil izkaznico, če je domačin, ali vizum na potni list, če je tujec. Rekli mi boste, da zamore v zakonitih časih samo skupščina dovoliti nov davek. Oh, gospod, da bi imel časa! Kupil bi cel senat; imenoval bi poslaniško zbornico po svoji volji! Postava bi se udala pri prvem naskoku. Če bi bilo treba, bi ustanovili novo ministrstvo: ministrstvo za javne ceste. To bi me stalo za prvi začetek dva ali tri mili-

jone; toda v štirih letih bi imel vse stroške povrnjene... in vzdrževal bi ceste na tuje stroške.

Svečano je vzdihnil, potem je nadaljeval: »Vidite, kako odkritosrčno vam govorim o svojih poslih. To je moja stara navada, ki se je ne bom nikoli odvadil. Vedno sem živel na prostem zraku, pa tudi očitno pred vsemi ljudmi. Naš posel bi bil sramoten, če bi ga izvrševali skrivaj. Jaz se nikoli ne skrivam, ker se nikogar ne bojim. Če boste kdaj brali v časopisih, da so mi na sledu, vedite brez premisleka, da so to prazne marnje: saj vedno vedo, kje sem. Ne bojim se ne ministrov, ne armade, ne sodnije. Ministri vedo prav dobro, da lahko z eno samo potezo zamenjam kabinet. Armada je na moji strani; od nje dobivam novincev, če jih potrebujem. Ona mi daje vojake, jaz pa ji vračam častnike. Gospodje sodniki pa dobro poznajo moja čuvstva do njih. Revni so in slabo plačani; kdo naj jim torej zameri, če niso pošteni. Jaz hranim nekatere izmed njih, druge oblačim; prav malo sem jih še obesil: torej sem dobronik javnih oblasti.

S krasno kretnjo mi je pokazal nebo, morje in deželo: »Vse to je moje,« je rekel. »Vse, kar diha v kraljevini, mi je podložno iz bojazni, prijateljstva ali občudovanja. Veliko solz se pretoči radi mene in vendar je ni matere, ki ne bi hotela imeti sina kot je Hadži Stavros. Prišel bo dan, kot bodo doktorji kot vi, pisali moje zgodovino, in

ko se bodo otoki Arhipela krogali med seboj, na katerem sem bil rojen. Moja slika bo visela v vsaki koči obenem s slikami, kupljeni na gori Atos. Tisti čas bodo vnuki moje hčerke, najsi bodo tudi vladajoči principi, s ponosom govorili o svojem predniku kralju gorah.

Morda se boste smejali moji germanški priprostosti; vendar me je ta nenavaden govor globoko ganil. Proti svoji volji sem občudoval to veličino v zločinu. Nikoli še nisem spoznal tako veličastnega potepina. Ta satanski človek, ki mi je imel odsekati glavo koncem meseca, mi je vzbujal skoro spoštovanje. Ta velika mramornata figura, ki je bila tako resna in mirna sredi divje orgije, se mi je zdela kot neizprosna maska usode. Nisem se mogel vzdržati in odgovoril sem mu: »Da, vi ste v resnici kralj!«

Odgovoril je smehljaje:

»Prav zares, ker imam svoje prilizovalce celo med svojimi sovražniki. Ne branite se! Znam brati z obraza in danes zjutraj ste me gledali, kot bi me hoteli videti na vislicah.«

»Ker hočete, da sem odkritosrčen, vam priznam, da sem imel za trenutek ta občutek. Zahtevali ste od mene nezmislno odkupnino. Vzemite stotisoč tema ženskama, ki jih imata, to je naravno in spada v vaš posel; toda da zahtevate petnajst tisoč od mene, ki nimam ničesar, tega ne bom odobral nikoli.«

izjava v praksi to, kar je preje v teoriji zagovarjal.

Nekako pred enim mesecem je bila v upravi monopola daljša konferenca, na katero so bili poklicani ravnatelji posameznih tobačnih tovarnen. Naloga te konference je bila, da izdela tobačne tovarne pravilnik o poslovanju v tovarnah, delavski red za vse monopolsko delavstvo, pravilnik o delavskih kategorijah, in plačilni sistem v tobačnih tovarnah ter nov pravilnik o mirovni (proviziji) monopolskega delavstva. Ta konferenca je vse te pravilnike izdelala seveda tako, kot je bila volja dr. L. Lotriča oziroma upravnika monopolov.

Naše tobačno delavstvo bodo interesirali ti pravilniki, ki se tičejo direktno njihovih življenjskih interesov.

Tozadevno pride predvsem v poštev **delavski red**. Odredbe tega pravilnika se sicer formalno drže predpisov »Zakona o zaščiti delavstva«, drugače pa preveča ves pravilnik nekaj vojaški ton, katerega cilj je predvsem stroga disciplina v tobačnih tovarnah. Duh tega pravilnika je isti kakor je bil onega delavskega reda za tobačno tovarno v bivši Srbiji. Naravnost drakonistična je odredba, ki se nanaša na slučaj, ako se pri pregledu delavstva, ki odhaja iz tovarne, pri kom najde kak monopolski ali drugi predmet, ki pripada državi. Tozadevno predpisuje pravilnik, da se mora delavec ali delavka pri kateri se kak tak predmet najde, takoj izpustiti iz službe brez vsake preiskave. (Kaj pa, če je bil komu kak predmet podtaknjen?) Ta pravilnik med drugim stoji na principu osemurnega delavstva, toda za čezurno delo se ne drži točno predpisov »Zakona o zaščiti delavstva«, ampak preko odredb tega zakona dajo široko kompetenco upravi državnih monopolov. Uvaja pa sistem delavskih zaupnikov, kakor je to predpisano v »zakonu o zaščiti delavstva«. Daje pa vendar en beneficij, ki ga »Zakon o zaščiti delavstva« ne zahteva, namreč vsakoletni plačani dopust, katerega so sicer imeli monopolski delavci v Sloveniji tudi do tedaj, v drugih pokrajinah pa tega ni bilo.

Drugi za delavstvo važen pravilnik je **pravilnik o delavskih kategorijah in o plačilnem sistemu v tobačnih tovarnah**. Ta pravilnik deli delavstvo v tobačnih tovarnah v štiri kategorije. Prva kategorija ima tri podkategorije in to: a) Nadgledniki ali pazniki; b) vsi kovinski delavci in c) ostali profesionalisti. V drugo kategorijo spadajo polkvalificirani delavci, to so tisti, ki nimajo spričeval o svoji kvalifikaciji in kateri so dobili strokovno izobrazbo v sami tovarni. V tretjo kategorijo spadajo »izvagačice«, prevzemnice, delavstvo pri sortiranju, delavstvo pri vseh strojih, in v

četrti kategorijo delavci splošne manipulacije.

Plačilni sistem deli celokupno dnevno plačo v tri elemente in to: a) temeljna dnevna plača, ki je za vsako kategorijo različna in raste po številu službenih let in ki je tako visoko določena, da bi se v slučaju, da prenehajo današnje abnormalne valutne razmere, lahko takoj opustila oseba in rodbinska draginska doklada in ostalo samo pri temeljni plači; b) osebna draginska doklada, ki se istotako razlikuje z ozirom na kategorije in na službena leta, in c) družinska doklada, ki je na novo regulirana za vse tovarne enako. Predvsem je ta doklada maksimirana, kar dosedaj ni bila. More se prejemati za največ tri člane družine in to samo za zakonske otroke do 14. leta in za nobeno drugo osebo. Rodbinska doklada znaša dnevno za eno osebo kakor dosedaj 3 dinarje.

Kadar stopi ta plačilni sistem v veljavo, bo delavstvu zboljšano njegovo materialno stanje za par dinarjev dnevno in s tem bo tudi monopolsko delavstvo v vseh naših tobačnih tovarnah z ozirom na kategorije in službena leta enako plačano.

Pravilnik o proviziji (mirovini) je po slabšemu izdaja sedanjega za Slovenijo veljavnega tozadevnega pravilnika. Po sedanjem pravilniku o proviziji se je mogla dobiti pravica do provizije po predpisanih pogojih že po petih letih, po novem načrtu pa se more ta pravica dobiti šele po 15 letih. Po tem novem načrtu bi provizija znašala po 15 letih 50 odstotkov od dnevne plače in za vsako nadaljnje leto dva odstotka več, tako da bi po 40 letih znašala provizija 100 odstotkov. Poostrene so odredbe za zdravniški pregled in odredbe glede ponovnega pregleda provizionistov. Novi pravilnik v proviziji ne pozna nobene odpravnine več.

V formalno-pravnem oziru mora te pravilnike osvojiti upravni odbor samostojne uprave državnih monopolov, minister financ mora na nje pristati ter jih publicirati, na kar postanejo sestavni del »zakona o monopolu«. Ni dvoma, da jih bo upravni odbor — v katerem ni nobenega Slovenca — tudi sprejel, kajti dr. L. Lotrič jih je izdelal gotovo v sporazumu z upravnikom državnih monopolov. Dr. L. Lotrič se je sicer dosedaj vedno smatral kot prijatelj delavstva, vendar se zdi, da ima ravno tobačno tovarno v Ljubljani na piki.

V kolikor to mačehovsko nastopanje napram monopolskemu delavstvu v Sloveniji ni dovolj razgaljeno in podčrtano v tem splošno informativnem članku, bodo to storili posebni članki. Z sedaj pa opozarjamo merodajne činitelje, da se za to velevažno zadevo zanimajo.

soprogo v Zagreb, kjer bo dodeljen na službovanje pešpolku Zrinjski.

— **Redukcije pri zagrebiški pošti**. V Zagrebu so reducirali 40 uradnikov na glavni pošti, na kolodvorski pošti pa 49. Ker pa ostali uradniki niso mogli službe opravljati, se je direkcija obrnila na ministrstvo v Belgrad za pomoč. Iz Beograda so obljubili zagrebiški direkciji 40 uradnikov iz Srbije, od katerih jih mnogo ni niti navadnega poštnega kurza dovršilo.

— **Osebnosti s pošte**. Za poštarico v Vidnu pri Dobropoljah je imenovana Marija Praznikova. — **Premeščeni so: poštarji VI. r.** Ivan Drašek iz Subotice v Ljubljano, Leon Višner iz Velikega Bečkoveca v Celje, Stefan Drganc od pošte Maribor 1 k pošti Maribor 2.

— **Ukinjenje bivših izrednih odredb na Hrvatskem**. Ministrstvo za pravosodje je izdalo naredbo, s katero ukinja vse izjemne odredbe, ki jih vsebujejo razne banske naredbe iz let 1914 in 1915 za Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo (plačevanje v zlatu, postopanje na pošti, sodnijski itd.).

— **Rimsko pokopališče v Virovitici**. Na ozemlju opekarne Nemeček v Virovitici so odkrili staro rimsko pokopališče. Našli so mnogo zar s pepelom trupel ter različni nakit.

— **Samomor sedmošolec**. V Zemunu se je ustrelil 17 letni gimnazijec Gjuro Sedlar, ker se mu je izneverila izvoljenka, istotako 17 letna dijakinja Zora.

— **Kralja Petra muzej**. Ministrski svet je sklenil, da kupi na Topčiderskem brdu vilo, v kateri je stanoval in umrl kralj Peter I. Vila se izpremeni v Kralja Petra muzej.

— **Napad na urednika**. Pančevski policijski načelnik Milan Hristić je 21. t. m. v svojem uradu dejansko napadel in žalil urednika »Pančevca« dr. Mihovila Tomandla. JNU je takoj ukrenilo potrebno, da dr. Tomandl dobi zadoščenje.

— **Kako je poskrbljeno za nemško šolstvo na Češkoslovaškem in v Jugoslaviji**. Po zadnjem ljudskem štetju leta 1921 so našli v Plzni 6757 Nemcev, ki imajo dve ljudski šoli (deško in dekliško) in dve meščanski šoli (deško in dekliško). Nemška deška šola ima 5 razredov in 194 šolarjev. Nemška dekliška ljudska šola ima tudi 5 razredov, v katere hodi 159 učenk. Nemška deška meščanska šola šteje 175 učencev, nemška dekliška meščanska šola ima 155 učenk. Iz navedenega je razvidno, da je za nemško šolstvo v Plzni jako dobro poskrbljeno. Prav take ugodnosti uživajo Nemci v vsej češkoslovaški deželi. — Kakor v Češkoslovaški tako je tudi v Jugoslaviji šolstvo za Nemce, Italijane in Mažare visoko aktivno. Samo v Sloveniji, kjer živi le 40.000 Nemcev, vzdržuje ministrstvo prosvete za njih šolsko mladino: 1 popolno nemško meščansko šolo s 4 razredi, 21 popolnoma nemških osnovnih šol s 43 razredi, 1 slovensko-nemško meščansko šolo, 21 slovensko-nemških osnovnih šol, 1 slovensko-nemško srednjo šolo. In kako nam Nemci to našo pravico ljubnost in dobroto poplačujejo! Za 117.500 Slovencev na Koroskem je dunajska vlada dovolila pod pritiskom »Društva narodov« 3 slovenske razrede, ki so pa vsi le na papirju: 1 razred v Velikovecu, 1 razred v St. Jakobu v Rožu in enorazrednico v Selah. Iz povedanega je razvidno, da se mala avstrijska republika ne zmeni za mirovne pogodbe ne za pritisk »Društva narodov«, ker predobro ve, da ne naleti na nobene represalije iz Belgrada. Slovenske manjšine so po brezbriznosti belgrajske vlade brezpravna raja.

— **Italija priznala cerkvene praznike**. Italijanska vlada je priznala cerkvene praznike ter bo poleg državnih praznikov praznik sv. Rešnjega Telesa, sv. Petra in Pavla in Brezmadežnega spočetja. Samo praznik sv. Jožefa ni našel milosti v očeh italijanske vlade, dasi ga cerkev šteje med največje praznike.

— **Nemški krščansko-socialni dnevnik v Pragi?** Lid. Listy poročajo, da nameravajo nemški krščanski socialisti v Pragi izdati svoj dnevnik.

— **Deputacija ločenih zakonov pri dr. Seiplu**. Pri zveznem kanclerju dr. Seiplu se je te dni oglašila deputacija ločenih zakonov, ki so kanclerja opozorili na težak položaj 80.000 oseb, ki si vsled obstoječih postavnih določb, ki onemogočujejo drugo zakonsko zvezo, ne vedo pomagati. Prosili so kanclerja, naj pospeši sprejetje zakona, temeljem katerega bi bil ločencem omogočen vsaj pred svetovimi oblastmi zakonito veljaven drugi zakon. Dr. Seipel je to zahtevo odklonil z utemeljitvijo, da se notranjepolitični položaj tačas se sme obremeniti z borbo za in proti razporoki.

— **Nove avstrijske znamke**. Z ozirom na zadnje zvišanje poštinih pristojbin (1. dec. 1923) je pristojna oblast odredila izdajo novih poštinih znamk.

— **Mlad tatij**. Jože Bečan, krojaški vajenec, iz Sent Vida pri Medvodah, je dasi še mlad fant že predrzen in nevaren tat. Bil je že enkrat radi tatvine kanzovan. Včeraj pa je bil zopet pred senatom obdolžen, da je ukradel Grudniku v Dravljah kolo, vredno 10.000 kron in Kisovcu v Kresnicah 18.000 K vredno kolo, tovarišu Knolu pa čevlje in kapo, vredno 700 K. Denar je zapravil, ko se je potepal brez dela. Fant je vse tatvine povsem mirno priznal. Obsojen je bil le z ozirom na njegovo mladost samo na 4 mesece težke ječe in bo moral svoječasno — če bo kaj imel — povrniti škodo in za stroške.

— **Razne nesreče**. Pri podružnici stavb. podjetja ing. Kasala v Mariboru si je pri stavbi tovarne »Zlatorog« zmečkal delavec Kremer Jakob desno roko. — V tovarni strojev in livarni železa Jožeta Pfeifferja ml. v Hočah pri Mariboru se je vajenec Trnjak Konrad z raztopljenim svincom opekel po obrazu. — V tovarni mesnih izdelkov Herman Wögerer v Mariboru se je prodajalec Zeliška Rudolf z nožem močno urezal na levi roki. — Zupan Fr. je na potu v predilnico in tkalnico v Trzinu padel na ledenih tleh in se močno poškodoval. — V tovarni barv in kemičnih izdelkov Ivan Bahovec in Komp v Kamniku je delavec Groselj Matevž padel z lestve in se močno poškodoval. — Stern Jožef, vajenec pri kovaču Lahhu Matiji v Strahovici pri Kamniku si je pri vrtilnem stroju zmečkal prste na desni roki. — Pri stavbeniku Ivanu Seršenu iz Domžal je pri zgradbi tovarne platnenih izdelkov v Jaršah padel zidarju kosček cementa v levo oko in mu nevarno poškodovalo roženico. — V tovarni usnja Franc Woschnagg in sinovi v Šoštanju je delavec Pajer Vincenc prišel z desno nogo med tovarniški železniški tir in si jo je pri padcu izvil. — Pri gradbi železnice v Ljutomeru je delavec Černova Ivana zadela vagon z desno nogo in mu jo zmečkal. Oddan je bil v bolnico v Ptuj. — Pri gradbenem vodstvu stavbne tvrdke »Slograd« v Kranju je delavec Hafner Leopold padel z odra in si izvil desno nogo v sklepu in zadobil poškodbo v hrbtu in ledjih. — Pungershek Stefan, mesarski vajenec pri Kinclu Hermanu v St. Jurju ob juž. železnici se je pri klanju živine močno vseknil na desno roko. — Pri prvi jugoslovanski lesni industriji v Celju si je drvar Kurzman Alojzij pri spravljaju hlodov izvil desno nogo. Oddan je bil v bolnico v Celju. — V tovarni »Titan« v Kamniku je vajenec Potokarju Avgustu odletel drobec železa v desno oko in mu ranil roženico. — Pri »Dravici« lesni industriji v Mariboru je mizarju Jakob Polaku razletela jermenica in mu odletela v trebuh. Zadel je težke notranje poškodbe. Oddan je bil v bolnico.

Primorske novice.

p. Dekan Ivan Bersenda. 19. t. m. je umrl v Picanu tamkajšnji dolgoletni dekan in župnik Ivan Bersenda. Pokojnik je bil rojen leta 1847. v Buzetu. Obiskoval je italijansko gimnazijo v Kopru, a se je že takrat zaveščal svoje hrvatske narodnosti in ji ostal zvest do smrti. V mašnika je bil posvečen leta 1870. Služboval je v Buzetu in Trstu, potem pa v Picanu. Bil je dober pridigar, požrtvovalen spovednik, velik prijatelj revežev in zelo izobražen, kar priča njegova lepa knjižnica. Po prevratu so ga Italijani preganjali in starčka zvezanega odvedli v Trst. Vse je mirno potrpeč. Zadnji čas je bil že popolnoma obnemogel, a ljudje so ga ipak ljubili, saj je bil njihov z dušo in srcem. A sedaj kdo ve, kdo mu bo naslednik. Ljudstvo se tega zaveda in je ob njegovem grobu bridko jokalo. Naj mu Bog plačnik!

p. **Franciškski samostani v Julijski Krajini**. Pučki prijatelj piše: »Znano je, da je v Julijski Krajini več franciškskih samostanov, ki so bili doslej odvisni od province Sv. Križa v Ljubljani. Bili so to samostani v Zaznu, na Kostanjevici pri Gorici in na Sv. Gori. Delalo se je na to, da se osnuje za vse franciškske samostane v Julijski Krajini posebej na provinca. Toda sedaj se je to vprašanje žalibog obrnilo drugače. Samostana na Sveti Gori in na Kostanjevici sta dodeljena Tridontinski provinci. Pazinski samostan je pa sedaj inkorporiran provinci sv. Antona v Benetkah, kakor tudi samostan v Kopru. Te dni je bil provincial iz Benetk v naši pokrajini, da prevzame samostane v posest. — Samostani so ustanovljeni ne samo zaradi onih, ki v njih živijo, marveč tudi zaradi ljudstva. Zato pričakujemo, da bodo novi poveljarji poslali sem kaj franjevc, ki bodo poznali naš jezik, ker bodo drugače samostani tukaj odveč. — Očetja franjevci morejo opratiti za eno ali drugo provinco, a ostati morajo na starem mestu še to in prihodnje leto.«

p. **Goriška gluho-nemnica sprejme gojenca tudi iz Istre**. Oblast je naznanila staršem gluho-nemnih otrok v Istri, da morejo te svoje otroke oddati v gluho-nemnico v Gorici. Plačevala bo zanje istrska pokrajina.

p. **Obšinske volitve v Gorici** se bodo po vsej priliki vršile 17. februarja. Fašisti so že na delu, da osvoje bojišče že pred volitvami in onemogočijo v volivnem boju nastop vsake druge stranke. To pa na ta način, da proglase vsakega tekmeča enostavno za protidržavni element.

p. **Slovenici in državnozbornske volitve**. O tem piše »Goriška straža«: »Kaj bomo napravili mi Slovenci, če ni odločeno. Novi volivni red je naše stališče zelo otežkočil in sploh še ne vemo, če se bo nam mogoče vdeležiti volitev. Zato priporočamo vsem našincem, naj mirno čakajo na navodila, ki jih bodo brez dvomno pravočasno dobili od vodstva.«

p. **Zveza fašistovskih županov**. Fašisti snujejo svojo župansko zvezo za Furlansko pokrajino. Prvo zborovanje fašistovskih županov se bo vršilo dne 10. februarja v Vidnu ob navzočnosti fašistovskega pokrajinskega tajnika — bivšega prefekta v Vidnu — Pisentija. Tada se bo videlo, koliko poturic je med slovenskimi župani.

p. **Organizacija italijanskih katoliških svetniščinikov**. V Gorici se je ustanovila zveza

Dnevne novice.

— **Škofovska posvetovanja**. V torek, dne 29. januarja, na dan, ko je bil pred trinaestimi leti v Rimu posvečen za škofa zagrebiški metropolit dr. Ante Bauer, se prične redna letna posvetovanja ožega odbora jugoslovanskega katoliškega episkopata v nadškofijem dvorcu v Zagrebu. Predmet posvetovanj bodo med drugim tudi cerkveno-politična vprašanja, ki so vprav v poslednji dobi stopila na površje. Ljubljanski vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič se odpelje na škofovsko konferenco danes.

— **Županski tečaj v Črnomlju**. Opozarjamo še enkrat na županski tečaj, ki bo v Črnomlju na Svečnico, dne 2. februarja t. l. v prostorih g. Mat. Skubica. Predavatelj prideta iz Ljubljane, obenem pa se vdeležijo razprav tudi domači okrajni glavar ali njegov namestnik. Zato naj bo vdeležba občinskih odbornikov iz vseh občin kar najštevilnejša! Začetek poučnega tečaja ob 9. dopoldne.

— **Kaj je »kovač«?** Glasom poročil nekaterih listov bodo zamenjavale podružnice »Narodne banke« v posameznih pokrajinah stare 10 dinarske bankovce (kovače) samo še do 31. januarja, pozneje pa samo še centrala v Belgradu. Če se ta vest obistini, bo sprejemala naša uprava te bankovce samo še vključno do 30. t. m., pozneje jih pa brezpogojno odklanjala. Ako dojde po tem dnevu tak denar po pošti, ga ne bomo sprejeli v račun, ampak shranili dotlej, da ga dvigne v upravi pošiljatelj. — Ako pa dobimo od finančne uprave nasprotno zagotovilo, je bomo objavili v tork. em listu.

— **Na naslov poštne uprave**. Neredkokrat se pripeti, da se zgodi na posameznih poštinih uradih večji ali manjši nered pri pošiljanju ozirom dostavljanju časopisov. Tako n. pr. oddaja pošta na Grosuplju m Domoljubove zavitke, ki jih uprava odda že v sredo dopoldne na ljublj. glavno pošto, šele v nedeljo jutraj; na pošti Brezovica pri Ljubljani se pisemske pošiljke ne dostavljajo naslovljencem niti v domači vasi na sedežu poštnega prada itd. — Vse to bi radi povedali poštneemu ravnatelju v zaprtem pismu s priloženim dokazilom. To sporočilo bi bilo v korist strankam in poštni upravi. Toda, glej ga spaka! — Poštna uprava tega obvestila ne sprejme, ker — no, ker — »prošnjec« in prilog nismo nismo — kolkovali s 5 ozirom 2 dinarsko

znamko! — Nam tudi prav, bomo pa reklamirali — tako-le!

— **V Slovačkah pri Ježici** je v petek umrl g. Ivan Pečnik, zemlj. posestnik in in. jitelj znane gostilne pri »Urbančuk« ob Dunajski cesti. Star je bil 75 let. N. p. v. m.

— **Domovinstvo reduciranih uradnikov**. Kdo bi si bil mislil, da bo pri redukcijah uradnikov tudi vprašanje o domovinstvu belilo nekaterim glave. Pojavilo se je namreč vprašanje, če morda ne zgubi reducirani uradnik ali reducirani definitivni državni nameščenec domovinske pravice v kraju (občini), kjer je bil pristojen po določbah § 10 domovinskega zakona z dne 5. decembra 1896, drž. zak. št. 222. — Po tem zakonu zadobe namreč vsi stalno nameščeni uradniki in služabniki domovinsko pravico (tj. uradno domovništvo) v tisti občini, kjer je njihov stalni uradni sedež, in sicer z dnem, ko nastopijo svojo službo. — Ali pa zgube domovinsko pravico s tem, da to službo zapuste — recimo ravno vsled redukcije. In kam naj bi bili potem pristojni?

Na to bodi pojasnjeno vsem, ki bi utegnili biti v dvomu, da obdrži vsak reducirani ali kakorkoli iz službe izstopivši definitivni javni službenec svojo domovinsko pravico tam, kjer si jo je pridobil ravno s tem, da je bil definitivno (stalno) nameščen. To velja obsebi umevno tudi za vse vpojojenke. Nezmislj je torej — kakor smo čuli mnenje —, da naj bi dobil nazaj svojo prvotno domovinsko pravico vsak reducirani uslužbenec, t. j. tisto domovinsko pravico, ki jo je imel pred stalnim nameščenjem. — Takih skokov nazaj ne pozna noben domovinski zakon; najmanj pa, da bi bilo mogoče komu odvzeti postavno pridobljeno pravico. Tudi če se reducirani nameščenec ali vpojojenec izseli iz svoje po definitivnem nameščenju pristojne mu domovne občine, ostane ondi pristojen toliko časa, dokler si ne pridobi morda nove domovinske pravice v občini bivališča po določbah § 2 navedenega domovinskega zakona, ki je — mimogrede omenjeno — še vedno v veljavi in ostane toliko časa, dokler ne dobimo v državi SHS novega enotnega zakona. — Še to omenjamo, da določa § 17 domovinskega zakona z dne 3. decembra 1893, drž. zak. št. 105 popolnoma jasno: a) da ugasne domovna pravica v eni občini še le tedaj, ko se pridobi v drugi, — in b) da ostane tudi tedaj, če se kdo prostovoljno odreče domovne pravice, to brez moči dotlej, dokler je ni dobil drugje. — Reducirancev in vpojojenecv torej domovna občina ne more izbrisati preko svojih mej.

— **Prince Pavle Karađorđević** se je včeraj vrnil v Belgrad. V kratkem odide s svojo

Italijanskih katoliških vseučiliščnikov, ki ji je takoj pristopilo 80 visokošolcev. Po obćnem zboru so se odposlanci društva poklonili knez nadškofu.

p. Reparji. V hišo opekarnarja Koglota v Volčji dragi so 17. t. m. ponoči udrlj reparji, gospodarja zvezali, gospodinjjo pa z grožnjami prisilili, da jim je izročila denar in dragocenosti. Za reparji ni sledi.

Katoliški Slovenci!

Ze ste čitali v časopisih za nas porazno vest, da nam je 14. januarja t. l. upepelil požar ognjišče vseh naših organizacij, gospodarskih kakor tudi prosvetnih za mesto Split in celo Dalmacijo. Ogenj je namreč uničil poslopje, v katerem se je nahajal »Hrv. Kat. Nad. Savez« s svojimi prostori; Leonova tiskarna, knjigarna, hranilnica in uredništvo »Jadrana« s svojo upravo. Katoliško gibanje Dalmacije, ki je prva in z največjimi koraki sledila dr. Kreku in Sloveniji na kulturnih potih, je ta požar zadel smrtno v srce. Sami sebi prepuščeni bi morali obupati nad pogoriščem, ne bi nikakor več mogli nadaljevati za ljudstvo prepotrebnega kulturnega dela.

V tem obupnem stanju se z vsem zupanjem obrača katoliška Dalmacija do Slovenije za izdatno pomoč. Prosimo Vas, katoliški Slovenci, ne zapustite nas, pomagajte nam! S tem boste omogočili veliko dobro delo v korist potrti Dalmaciji, v podporo naši skupni ideji, v svojo čast in utrdili boste tiste bratske vezi med Slovenijo in Dalmacijo, ki jih je započel največji Vaš in naš dobrodelnik dr. Krek.

Kdor hitro da, dvakrat dal!
Prosimo Vas vse, da potom Vaših obćin in hranilnic pošiljate darove s priloženimi čeki, ki nosijo znamko »Pavlinović« (prosvetno društvo dalmatinskih katoliških akademikov v Ljubljani).

Za društvo »Pavlinović«:

Predsednik: Ivo V. Bućić, st. theol.

Tajnik: Ivo Semenčić, cand. iur.

Dr. Ant. B. Jeglič m. p., škof ljubljanski.
Dr. Andrej Karlin m. p., škof lavantinski.
Ivan Stanovnik m. p., za župansko zvezo.
Bogumil Remec m. p., za Zadržno zvezo.

Štajerske novice.

Š Seja mariborskega obćinskega sveta. Poročilo župana. Proračun mesine obćine je odobrili veliki župan mariborske obćine. — V komisijo za popravo volivnih imenikov se imenujeta poleg župana dva obćinska svetnika. Zrednično postaja namerava poštna uprava v družbi z nekim privatnim podjetjem napraviti na glavni pošti v Mariboru. V to svrbo se dovoli uporabljati zvonic stolne cerkve za instalacijo antene. Vprašanje zašćitnih ustanov je še vedno kritično. Država je pustila voditeljico »Zašćite dece« na njenem mestu, reducirala je pa 2 vrtnarici. Obćina prevzame začasno reducirano osebo ter ga bo plaćevala, da bo lahko Zašćita dece obstojala še naprej. Obćina protestira proti novemu tarifnemu zakonu, po katerem se morajo plaćati takse za ljudskošolska sprićevala, kar je obćutno breme za revnejše sloje. — Poročilo odseka IV: Nakup obćinskega zemljišća v svrbo zidanja stanovanjskih hiš se dovoli nekaterim prosilcem pod pogojem, da hiše v doloćenem roku pozidajo. Kanalizacija Smetanove ulice se dovrši. V to svrbo se določi 15 tisoć dinarjev. Stavbenemu uradu se dovoli izredni krediti, ki niso bili stavljeni v proračunu. Raznim društvom so se podelile podpore; pri tem je prišlo med socialisti in narodnimi socialisti do spora radi podpor društvom »Svo-

boda« in »Bratstvo«. Mestno gledališće bo dobilo 75 tisoć Din podpore, Ljudska knjižnica pa 15 tisoć Din. Mestni kino je imel v prvem polletju preteklega leta 222.119 Din dohodkov in 153.767 Din izdatkov. Z odbitkom vseh stroškov ostane še 18.172 Din čistega dobička. — Delavcem mestne obćine se zvišajo plaće za 15 odstotkov, za večje praznike, kakor Božić in Velika noć bodo plaćali kakor ob delavnikih. — Pravni odsek je nato razpravljao sprejemu oseb v obćinsko zvezo, nakar je župan sej zaključil.

Š Smrtina nesreća. Pri nakladanju drv na postaji Bistrica se je smrtno ponesrećil kaznjene mariborske kaznilnice Viktor Richter. Padel je z vagona na traćnico ter si razbil lobanjo. Bil je na mestu mrtev.

Š Razno tatvine. Cevlarskemu mojstru M. Geršaku v Rajhenburgu je ukradel njegov bivši uslužbenec, ki je neznano kam pobegnil, 44 navojev cevlarskega sukanca, več žeblicev, nekaj cevlarskega orodja in 1 liter žganja. — Posestniku Andreju Flerinu v Dobovljah je ukradel neki delavec 8800 K gotovine in je pobegnil.

Dr. Joža Glonar:

»Slavia«.

Med znastvenimi časopisi, ki so se po vojni osnovali in ki so posvećeni proućevanju preteklosti in sedanjosti slovanskih narodov, je pać najvećji in najznaćilnejši list »Slavia«, ki ga s podporo češkega ministrstva za šolstvo in narodovo prosveto v Pragi izdajata profesorja praške češke univerze, Čeh O. H u j e r in naš ućeni rojak M. M u r k o. List izhaja v veliki osmerki in je doživljal že drugi letnik; prvi letnik obsega 660 strani, drugi letnik je s svojimi tremi številkami, ki so doslej izšle, dosegel že tudi 592 strani.

Za »Slavio« je pred vsem znaćilno, da si je med vsemi slavistićnimi glasili, kar jih danes izhaja, postavila najširši program. Nje naloga je študij onih strani slovanstva, ki so predmet filoloških ved v najširšem smislu besede, t. j. slovanska lingvistika, literarna zgodovina, starožitnosti in narodopisje in starejša in kulturna zgodovina, v kolikor je v zvezi s filološkimi disciplinami. Časopis hoće biti slovanski ne samo po svoji vsebini, ampak tudi po svoji obliki: popolnoma naravna zahteva je, da se znanost v Slovanih, ki jo v prvi vrsti gojijo Slovani sami, v njihovem centralnem glasilu goji v slovanskih jezikih, tako da lahko vsak Slovan rezultate svojih raziskovanj priobći v svojem materinskem jeziku; pri tem ni brez pomena tudi dejstvo, da se posamezni slavisti na ta naćin naravnost prisilijo, da se bliže seznanijo z raznimi slovanskimi jeziki. Seveda pa je list tudi internacionalen v toliko, da pripušća tudi prispevke, napisane v angleškem jeziku. Ta pisana mnogojezićnost v principu ni nič novega; že Miklošić je v svoji »Slavische Bibliothek« krenil na to pot, najlepše pa se je internacionalnost in velika razširjenost slavistićnih študij pokazala v mnogojezićnosti »Zbornika u slavu Vatroslava Jagića«, ki je izšel za Jagićevo sedemdesetletnico.

»Slavia« je začela izhajati ravno sto let pozneje, kar so bile izšle Dobrovskega »Institutiones linguae slavicae dialecti veteris«, ki so bile dolgo časa temelj in izhodišće vseh slavistićnih študij. Kopitar, ki pri nastanku te knjige ni bil ravno v majhni meri udeležen, jo je pozdravil kot »frohe Botschaft aus Böhmenc«. Kot ravno tako veselo vest iz Češke lahko pozdravimo tudi »Slavio«, ki je sijajen dokaz znanstvene višine češke vede in dokaz, kako ve češka

vlada ceniti znanstveno prizadevanje. Dosledaj izišle številke tega časopisa dokazujejo, da so češki slavisti na pravi poti k znanstvenemu cilju, ki ga hoćejo doseći: osredotoćiti ves slavistićni študij v Pragi in v njenem znanstvenem glasilu »Slavia«. Kako intenzivno se to prizadevanje vrši in kako ga vlada izdatno podpira, se vidi pać najbolj jasno na sestavi osebja češke univerze v Pragi: za proućevanje slovanskih jezikov in literatur ima univerza nastavljenih štiriindvajset ućnih moći (pri tem pa Jubatega in Hujerja kot komparativna filologa še niti šteli nismo)!

Iz bogatega gradiva, ki ga je »Slavia« v prvih dveh letnikih doslej prinesla, se bomo tukaj omejili samo na slovensko pisane prispevke. Prvi se je oglašil dr. Fr. R a m o v š, profesor za slovenski jezik na ljubljanski univerzi in prispeval »Drobnosti iz slovanske gramatike« (I, 27—37), opazke k zgodovini »trdega« i-ja v slovenščini, oćividno odlomek iz njegove široko zasnovane »Historiće slovnice slovenskega jezika«, katere I. zvezek se že stavi in bo izšel v založbi »Ućiteljske tiskarne« v Ljubljani. Temu so sledile iz enakega vira »Konzonantićne asimilacije pred sufiksoma -sko in -stvo« in »Refleksji za prvotni skupini zdj in zgj« (228—241). V drugem letniku je (str. 115—123) priobćil obširen referat o prvem zvezku Škrabćevih »Jezikoslovnih spisov«, ki ga je opremil s potrebnimi kritićnimi opazkami. Še le na ta naćin bo Škrabćevo delo postalo res dostopno in umljivo za ostale slaviste, ki jih je od ćitanja Škrabćevih del odbijala ali ga vsaj zelo ovirala posebna Škrabćeva transkripcija, ki jo je Škrabec brez vsake potrebe in brez vsakega pametnega razloga z njemu lastno trmoglavo upornostjo predpisal tudi za ponatisk svojih del. Članek »K poznavanju praslovanske metatoniće« (205—231) obravnava špecićjno poglavje iz zgodovine slovenske in srbohrvaške fonetike in akcenta.

S člankom »O sumljivih naslovih knjig v zgodovini južnoslovanskega pismenstva reformacijske dobe« (I, 360—378) je dr. Fr. Kidrić, profesor za zgodovino starejših slovanskih literatur s posebnim ozirom na slovensko na univerzi v Ljubljani postavil študij naše protestantske literature šelo na trdna tla. Pokazal je ob celi vrsti naslovov knjig, ki se navajajo v naši protestantski literaturi, da je njih faktićna eksistenca ali zelo dvomljiva, ali pa da v resnici sploh niso nikdar eksistirale. Zgodovina naše reformacijske literature je brez stalnega upoštevanja Kidrićevih rezultatov odslej sploh nemogoća. Na koncu članka je natisnil še vrsto reformacijskih slovanskih in hrvaških tiskov — celih deset jih je! — ki so izprićani po dokumentih, da so se res natisnili, od katerih pa doslej ni znan noben eksemplar. En, toda neprićakovan rezultat je njegov poziv, naj jih slavisti išćejo po bibliotekah, ki jih imajo na razpolago, že imel: našel se je slovenski protestantski tisk, ki doslej ni bil znan nit! — Kidriću! Zato je upravićeno upanje, da se bo našlo še to in ono.

Dr. Fr. Grivec, profesor za fundamentalno bogoslovje na univerzi v Ljubljani, je v svojem članku »Viri Ciril-Metodove teologije« (II, 44—60) pokazal, kako izreden, originalen pojav sta sveta brata ne samo kot originalna predstavnik krščanskega univerzalizma in vzhodnih bogoslovskih tradicij, kar se kaže v njunem misijonskem naćrtu, v slovanski cerkveni organizaciji in liturgiji, ampak tudi po svoji obširni bogoslovski erudiciji. Obćudovanju filologov se sedaj pridrućuje ob-

ćudovanje teologov. Študij teologije svetih bratov potrjuje in v važnih toćkah dopolnjuje njuno sliko, ki sta jo narisala zgodovina in filologija.

Tako je praška »Slavia« ne samo lep dokaz, kako se študij slovanskih narodov intenzivno goji pri Čehih in drugod, ampak tudi dokaz za razveseljivo destvo, kako uspešno na tem polju sodeluje naša »Alma mater Labacensis«.

Ljubljanske novice.

Ij Seja kluba obćinskih svetovalcev SLS se vrši v ponedeljek, 28. t. m., ob šestih zvečer v posvetovalnici Jugoslovanske tiskarne. Dnevni red zelo važen. Udeleżba obvezna. — Predsednik.

Ij Somišljenike SLS opozarjamo, da so v tajništvu SLS za Ljubljano v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstropje, na vpogled volivni imeniki med uradnimi urami vsak dan od 5. do 6. ure popoldan. Pozivamo vse somišljenike, da volivne imenike pregledajo in ugotovijo, ako so pravilno vpisani, zlasti tiste, kateri so se preselili iz enega v drugi volivni okraj, ter dajo tajništvu na razpolago podatke za reklamacijo.

Ij Zaupniški sestanki somišljenikov SLS po posameznih okrajih se bodo na podlagi sklepa izvrševalnega odbora vršili od 1. do 9. februarja. Predsednika in tajnike posameznih krajevni odborov prosim, da se zglašijo prav gotovo v tajniških prostorih v ponedeljek od 6. do 7. zvečer v svrbo doloćitve časa, kraja in poroćevalca. — Tajnik.

Ij Govorilne ure kluba obćinskih svetovalcev SLS za stranke so vsaki ponedeljek od 5. do 6. zvečer v tajništvu Jugoslovanske tiskarne, II. nadstropje.

Ij Višji prosvetni tečaj v okvirju Krekove kuharsko-gospodinske šole zaključil tekoći teden svoj prvi cikel predavanj. Takoj nato se prične drugi cikel, o katerem prinesemo prihodnje dni obširneje poroćilo. Ta teden je že prićel arhivar dr. Mal svoj tema »Slovenska zemlja v preteklosti, obravnavajoć vire za slovensko zgodovino«. V torek nadaljuje »splošni pregled« ter slovenske naselbine na tleh vzhodne marke. — Slušateljice, ki se žele vpisati v nov cikel, naj se zglaste pri vodstvu tečaja pri uršulinkah.

Ij »Slovenskemu narodu« v pojaisailo. V večrajšji številki »Slovenskega naroda« se je neki dopisnik zopet obregnil ob mestni magistrat. Skrbil ga namreć, kako bo z menoj, nekdanjo lastnico hiše na Stolbi 4. Naj bo »Narod«, oziroma njegov informator le brez skrbi in naj se nikar ne vmešava v stvari, ki ga prav nič ne brigajo. Magistrat mi je šel v tej zadevi dosledaj prav zelo na roko v vsakem oziru in sem prav hvaležna zato. Kar se pa tiće moledovanja in prosjaćenja po magistratu je pa popolnoma moja zadeva. Če nimam jaz nič proti temu, tudi druge to prav nič ne briga. — A. Š.

Ij Osrednji odbor ZJZ nam je z ozirom na dopis iz krogov uslužbencev elektrićne cestne železnice, objavljen v št. 12. našega lista, poslal poroćilo, v katerem ugotavlja, da je ZJZ spremenila svoj naslov v UJNZ vsled sklepa narodnih žel. organizacij na kongresu 1922, na katerem so se zedinile za enotna pravila, vsled česar je bilo treba enotni organizaciji tudi enoten naslov UJNZ. Izprememba naslova organizacije torej ni v nobeni zvezi ne z radikali, ne z g. Deržićem, ne z narodnimi socialisti.

Ij Priглаševanje za tečaje Prosvetne zveze (soc.-politićen in jezikovni) bo v ćetrtek 31. t. m. zaključeno. Kdor želi kateregakoli obiskovati, naj se javi takej v pisarni Prosvet-

Kulturni listek.

Anton Lajovic:

Vprašanje jugoslovanske kulture in ljubljansko Filharmonično društvo.

Ko so se izpolnili časi in smo se strnili z brati Srbi in Hrvati v skupno narodno državo, ćutili smo vsi potrebo, ustvariti med seboj take vezi, ki bi bile zmoeńne našo narodno državo narediti ćim trdnjejše in odpornejšo. Tačas jih je bilo mnogo, ki so smatrali, da bi se to zgodilo najboljše s tem, da se stopimo Slovenci s Srbi in Hrvati jezikovno v eno in ki so mislili, da bi se to dalo najenostavnejše narediti tako, da bi se od zgoraj od nekod, najboljše s strani države, dekretiral enoten književni jezik. Čuli so se glasovi, zlasti med dijaštvom, kateri so se jezili nad Prešernom, češ, da je bil on glavna coka, ki je zakrivil, da ni imel uspeha ilirski pokret, katerega namen je bil tudi ta, uniformirati književni jezik slovenski s srbohrvaškim.

Proti temu mehanićnemu pojmovanju in proti tendenci mehanićnega stapljanja dveh jezikov, je nastal znaten protivni pokret. Zgolj kulturno vprašanje je tako postalo velepolitićno vprašanje. Odrpalo se je vprašanje o bistvu kulture sploh. Ker se mi zdi to vprašanje še danes jako aktuel-

no in ker se mi zdi prav, da bi se o tem govorilo stvarno in brez strasti, si dovoljujem izraziti nekaj svojih misli. To bom storil prav v kratkem, ker manjka prostora, da bi vsako svojo misel obširno utemeljil.

Kulture ne smatram za nekaj internacionalnega, za nekaj, kar plava v ozraćju kot nekaka megla, iz katere sedaj na to, sedaj na drugo pokrajino porosi blagodejen dežek, ampak mislim, da je vsaka kultura vezana na gotovo narodovo individualnost. Kulturo namreć imenujem celotno duševnost doloćenega naroda, v kolikor se je ta duševnost vtelesila v doloćeno in pristopno obliko in torej meso postala. Kultura je torej nekaka usedlina duševnosti narodove. Globoko preprićan sem, da je duševnost vsakega naroda, najsi je še tako vplivana od tuje-narodnih kultur, vendar v svojih temeljnih ćrtah izrazito razlićna od drugih kultur, ter da kaže svoje posebno individualno lice. Ta individualni izraz je namreć nujna posledica ćisto konkretnih prilik, v katerih živi vsak narod. Na duševnost naroda vplivata nebo in zemlja, vplivajo vse izpremembe, ki se vrše na doloćenem kosu zemlje, vplivajo geografićne in klimatićne razmere, gostota prebivalstva itd. Narodu duševnost torej v znatni meri oblikujejo zunanji vplivi, predvsem so pa odloćujoće za rast narodove duševnosti njegove duševne sposobnosti in njegova duševna razpoloženja. Vsi ti faktorji v celoti so pri vsakem narodu povsem drugaćni in zgodovinski razvoj vplivanja vseh teh faktorjev konećno ustvari posebno naro-

dovo psiho, katere se izrazito razlikuje od vsake druge. Vse oblike, v katerih duh naroda meso postane, so torej globoko organićen izraz narodove individualitete, kakor so jo izoblikovala stoletja. Najznaćilnejše se je duševnost vsakega naroda izkristalizirala in usedla v njegovem jeziku, tako da se mnogokrat misli, da je jezik edina oznaka narodnosti, kar seveda v tej splošnosti ne odgovarja resnici. Nić manj kot jezik je tudi vsa umetnost, katero narod poraja iz sebe, oster izraz iste duševnosti, ki je narodu ustvarila njegov lastni jezik. Ker torej jezik z narodovo umetnostjo vred tako globoko korenini v bitju in žitju naroda, ker je posledica ogromnih, tekot stoletij porabljenih duševnih sil, ki so bile potrebne, da se je narodov duh ravno v to obliko vtelesil, kakršno kaže danes, bilo bi jako površno gledano, če bi se mislilo, da se da taka stoletna tvorba z malim naporom peresne poteze kakega ministrskega dekreta dvigniti iz tečajev.

Francoska in še bolj ruska revolucija kaže, da je bilo za izpremembo narodove duševnosti treba ogromnega napora, potokov krvi in stotisoeć revolucijskih ćloveških žrtev. Še Ljenu se ni posrećilo staro, do tedaj vladajoćo mentaliteto ruske inteligence stresti tako mogoćno, da bi se bila vsa podrla. Ledeno skorjo dotedanje svetovnega nazora in mišljenja ruske meščanske inteligence je Ljenuova brutalna energija pretolka samo deloma, navzlic temu, da je ogromni valjar boljševiskega pokreta pod seboj strli silne mase

protiboljševiške ruske inteligence. Jasno se mi zdi, da bi bilo podobnega napora treba zato, da se ćetudi majhnemu slovenskemu narodu vzame njegov jezik in nadomesti z drugim, ćprav zelo bližnjim in sorodnim. Če bi se slovenskemu rodu hotelo vzeti to, kar si je z naporom vseh svojih duševnih sil zgradil tekot stoletij, bi bilo treba ravno tako brutalnega in nić manj konsekventnega nastopa proti slovenskemu narodu, kakršnega je smatral Ljenu za potrebnega nasproti svojim protivnikom. Edino poraba tako velikanske energije za tako akcijo bi stala v ravnotežju z ono energijo, katero je porabil slovenski narod za ustvaritev današnjega stanja slovenske kulture in zlasti slovenskega jezika in edino tako velik napor bi imel, nekako fizikalno gledano, izgleda, da dvigne dotedanje sile narodove iz tečajev. Na tak velik napor in na uporabo tolike energije nasproti slovenskemu narodu pa oćividno nikdo ne misli. Zato je po mojih mislih ona ideja, da se da s peresno potezo spremeniti jezik naroda, sama ob sebi obsojena na smrt, ker na navadni tehnići še nikdar ni hilogramski utež odvalgal tisoć kilogramskega.

Zdi se mi ćisto naravno: Najsi intenzivno sožitje Srbov, Hrvatov in Slovencev v tej državi najde razvojno stopnjo najvišje mere, duševnost Slovencev bo nasproti duševnosti na primer Macedonca vedno ohranila znaćilne in izrazite razlikujoće poteze in naj se jezik obeh medsebojno še tako prekvaa in izbliza. Če je stvar taka, po-

ne zveze (Vzaj. posoj. na Miklošičevi c. 7). Jezikovni tečaj se otvorijo za vsak jezik, za katerega se oglasi vsaj 15 oseb.

Ij Konja sta se splašila Ivanu Nagliču, hlapcu družbe Jadran, v Dalmatinovi ulici. Možu je padla med vožnjo svetilka z voza. Ko je šel po njo, sta konja zdirjala preko Dunajske ceste, kjer jih je vjel k sredi pred Bizjakovo pekarno na Gosposvetski cesti neki Franc Pisinger.

Ij Razglas. Z ozirom na brezbržnost hišnih lastnikov, najemnikov, hišnikov itd., ki se je pokazala v čiščenju hodnikov v zadnjem času zapadlega snega, razglasa mestni magistrat sledeče: Po določilih cestno-policijskega reda za mesto Ljubljano z dne 10. septembra 1897. je dolžan lastnik, oskrbnik, hišnik ali najemnik hiše, stavbišča ali drugih prostorov hodnik ali pešpot tik posestva nemudoma očistiti snega in, če vsled tega polzi ali kadar se napravi posledica, tudi takoj posuti s peskom, pepelom ali kako drugo tako stvarjo. Snaženje in posipanje je izvršiti v širini hodnika ali pešpota. Kadar zapade sneg ponoči ali se napravi posledica, je opraviti snaženje in posipanje vsaj do sedme ure zjutraj. Pri neprestanem sneženju je osnažiti hodnik ali pešpot večkrat na dan in tako posipati, da ni nevarnosti za pešce. Z dvorišč se ne sme sneg ali led skladati na cesto, temveč ga je

izvoziti v Ljubljano ali na odkazano skladišča. Sneg, ki sam zdrži ali se pomeče s strehe, morajo hišni poselniki nemudoma ob svojih stroških izvoziti s ceste. Za južnega vremena je hodnike ali pešpota po potrebi večkrat na dan očistiti luž in blata. Ta določila je razumeti tako, da je dolžna vsaka izmed gori naštetih oseb čistiti hodnik ob vseh svojih posestvih, ki leže v območju mestne občine ob javnih prometnih prostorih, neglede na to, da so mogoče ta posestva nezazidane parcele, vrtovi, skladišča, hišne strani brez vhodov, zidovi, ograje, kakor tudi neglede na to, ali je ob posestvu zidan hodnik ali ne. Tudi ne oprošča te dolžnosti dejstvo, da čista ob posestvu ni dovršena. Merodajno je le, ali teče mimo posestva javen pešpot ali ne. Dalje ne zadostuje, da se očisti hodnik sam, ampak je treba očistiti tudi cestni jarek, ki teče ob hodniku in sicer tako, da se voda z lahkoto odteka. Če bi se kdo protivil izvrševati te dolžnosti, dal bo mestni magistrat opraviti dolžno delo na njegov račun. Poleg tega zadene prestopnika po cestnopolicijskem redu globa od 10—1000 Din, oziroma v slučaju neizpolnitosti zapor od 6 ur do 14 dni. Izgovor nepoznanja teh predpisov ne opravičuje. — Mestni magistrat ljubljanski, dne 23. januarja 1924.

g Cene na Francoskem stalno naraščajo in je indekna številka koncem decembra dosegla že 468, kar pomeni, da so cene od predvojnega časa sem narasle za 368%, t. j. skoro na petkratno višino.

g Zvišanje diskonta v Holandiji. Holandska banka je zvišala diskontno mero od 4 in pol na 5%.

g Velika gospodarska kriza na Poljskem. Metercentner oglja stane v Varšavi 15 milijonov, hleb kruha 1.100.000, kilo sladkorja 2 in pol milijona, kilo masla 6 milijonov, ena številka časnika 250.000 mark. En frank je enak 1.910.000 markam. Vlada mrzlično dela na sanaciji valute in se je obrnila na narod z razglasom, naj lojalno izpolnjuje svoje državljanske dolžnosti. Vlada hoče čimprej ustaviti tisk bankovcev, uvesti novo valuto, prodati več državnih posestev in se boriti proti draginji.

g Angleški dolg. Zadnjega decembra 1923 je znašal angleški državni dolg 1.871 milijonov funtov šterlingov in se je v teku leta 1923 zvečal za 36 milijonov.

Komunistična Kitajska v 11. stoletju.

Ljening je umrl in ves svet govori in piše o njem. Bog ve, kako bodo sodili o njem čez pet let, čez deset, čez dvajset ali petdeset. Danes pozitivnega ne vemo nič drugega kakor da je bilo od leta 1917 pa do leta 1923 umorjenih v Rusiji na račun komunističnega eksperimentiranja okoli pet milijonov nedolžnih ljudi; vemo tudi to, da mora stomilijonski narod poslušati ukaze 600.000 organiz. komunistov. Drugače pa ne moremo povedati prav nič. Kvečjemu to, da se bo ruski komunizem kmalu zrušil in sicer zrušil po nepobitnem zgodovinskem dogajanju, ki nobenega komunizma ne trpi. Ljening je imel proti sebi ogromno večino ruskega naroda, in ta večina je danes še večja; tudi, če bi bil on živ, bi bilo prišlo do razsula. Tako bo pa prišlo malo hitreje. Saj se celo taki eksperimenti ponesrečijo, ki imajo za seboj narod, vladarja in najboljše državnike. Največji tak poskus v dosedanji zgodovini je poskus velikega Kitajca V a n g g a n - k e - j a v 11. stoletju. In kako klavno je končal, kljub temu, da je bila vsa Kitajska navdušena za nove ideje! In cesar tudi. Ne pa tako, kakor sedaj na Ruskem.

Slavni misijonar in eden najboljših poznalcev Kitajske, Huc, je izdal sredi preteklega stoletja znamenito knjigo o Kitajski. Kot Francoz se je za socialne teorije seveda zelo zanimal, jih študiral in prišel do zaključka, da so vsi komunistični poskusi samo bankrotne utopije. Pravi tudi: »Čudno je, da je večina današnjih socialnih teorij, ki jih smatramo za veličansko pridobitev človeškega razuma, že davno bila preskušena v stari Kitajski in so se te teorije že takrat izkazale kot neizvedljive.« Pripoveduje nam, kako so kitajski socialisti in komunisti že v 11. stoletju komunistični eksperiment dvakrat izvedli, s pomočjo cesarja, temeljito. Vse, kar diši po kitajstvu, je razkričano kot okamenelo, zlasti njih politične in socialne naprave. In vendar so že pred osmim stoletjem skoz več rodov strastno in vztrajno razpravljali o prav tistih odrešilnih teorijah, ki jih smatramo danes za čisto moderne. Pa tudi izvedli so jih. Kitajska reformna stranka je takrat obljubila in poskusila radikalno socialnokomunistično preobnovo vsega imetja in vse produkcije. Po dobri agitaciji je dobil Vang-gan-ke, stvaritelj in voditelj novih idej, sredstva in prilžnost za uresničenje svoje odrešilne teorije, in sicer s pomočjo vse državne oblasti.

Še danes ga slavi kitajska zgodovina vsled njegove energije, vztrajnosti in junaštva v izvedbi reform, vsled njegove učnosti in romantičnosti življenja. Slavili so ga kot ognjevitiga govornika, oboževali so njegovo osebnost; saj se mu je posrečilo, da je temeljito omajal eno najbolj despotičnih, starih in konservativnih državnih tvorb in da je celo cesarja vpregel v voz svojih idej. Kitajskega cesarja! In takrat! To je brez primere v zgodovini vseh narodov in vseh vladarjev. Kitajske kronike slikajo značaj Vang-gan-ke kot vzoren; a bil je strasten, brezmejno častihlepen, vsako sredstvo v dosegu namena mu je bilo prav, bil je trdovraten, neupogljiv, ponosen, samozavesten, zaničeval je vse, kar je nasprotovalo njegovim nazorom in njegovim političnim teorijam. Pravtako je Ljening imenoval Macdonalda navadnega kramarja, ker mu ni sledil na njegovih utopičnih potih; seveda se mu je Macdonald revanširal in je govoril o »malih velikih hotečih«.

Da bi stare nazore o življenju in državi duševno zatrl in iztrebil, je Vang-gan-ke s svojimi fanatiziranimi učenci izvršil veličansko junaško delo: vse svete in klasične kitajske spise je opremil z novimi razlagami in je tako ljudstvo pripravil na svojo teorijo. Z najhujšim in najvztrajnejšim delom se mu je posrečilo, da je polagoma stopal od stopnje do stopnje in mu je slednjic od njegovih sijajnih kakovosti oslepljeni cesar Hen-sung poveril vso svojo moč in se mu popolnoma zaupal. Samo da bi vsi Kitajci postali po novi odrešilni

teoriji srečni. V vse urade je dal Vang-gan-ke svoje učence in pristaše in je nato začel z radikalno spremembo državnega in socialnega življenja.

Prvi stavek njegovih načel se glasi: »Država mora dati vsem državljanom enakost in trajno srečo. Sredstva ima v razvoju in enaki razdelitvi vseh zakladov in vsega bogastva dežele. Da zabrani država krivico in zatiranje, si mora prisvojiti vse eksistenčne viri in dobrine življenja; s tem hoče zagotoviti blagor tistih, ki delajo, in jih ščititi proti bogatašem, da jih le-ti ne starejo v prah.«

Po vsej državi je organiziral Vang-gan-ke urade, ki so določevali cene živih in blaga, prelagali davke z revnih na bogate ter razdeljevali denar med uboge in brezposelne. Država je postala edini lastnik vsega posestva itd. itd.

Seveda se je kljub absolutistični izvedbi novih sredstev pojavila tudi huda opozicija, braneča privatno lastnino. Prvi njen zagovornik je bil slavni državnik in pesnik Sze-ma-kuang. Za seboj je imel seveda vse bogataše in posestnike, ki so ga podpirali v lastnem interesu. Za seboj je imel pa tudi najinteligentnejše možje, ki so uvideli da se nove ideje ne bodo držale. A ker je imel Vang-gan-ke na svoji strani poleg cesarja tudi ljudske množice, mu ni mogel nihče do živga. Čutil se je tako varnega, da ni prav ničesar ukrenil proti napadam in satiram, s katerimi so ga obsipali, ni ne preiskoval in ne kaznoval. Rekel je: »Začetek je zmeraj težak; mož reform vidi šele tedaj prve sadovega svojega dela, ko je premagal težkoče, ki jih navada in sebičnost postavita v boj proti vsakemu napredku. Ne čudim se, da so se dvignili proti meni ministri, plemiči in visoki uradniki; ne morejo se odreči dosedanjim razmeram, ki so jim bilo ugodne. Počasi se bodo navadili na moje reforme in njih nasprotovanje se bo spremenilo v pritrevanje.« Pa se ni.

Vang-gan-ke in njegov sistem sta se držala, dokler je vladal cesar Hentsung. Vse so preuredili in reformirali, in Kitajska je postala potom genija in trdne volje enega moža popolnoma uresničeni ideal komunistične države.

Istočasno so se pa že kazale posledice tega nasilnega sistema in so postajale vsak dan bolj neznosne. Saj je vsak tak sistem nasproten človeški naravi in človeški družbi in bi se mogel držati le, če bi bili vsi ljudje enaki, po talentih, po volji, po telesni sposobnosti, sploh popolnoma. To pa nikdar ne bo.

Ljudje so začeli govoriti: »Zakaj naj delam, kar mi ni po volji? Zakaj naj sploh delam? Saj imam vsega dosti. Bolan sem, delo mi ne diši več. Država, daj mi moj delež na izobilju in veselju! In tako naprej. Prav kakor danes na Ruskem.

Podrobnosti o razpadu komunistične države nam niso znane. Zvemo le, da je po cesarjevi smrti njegova vdova, vladajoča za mladoletnega sina, ob veličanskem navdušenju ogromne večine vse dežele odstranila vse to, kar je bil napravl nedosežni ženin velikega moža v petnajstih letih. Vang-gan-keja so odstavili in sledil mu je kot vodilni minister Sze-ma-kuang, njegov stari nasprotnik. Vang-gan-ke ni živel več dolgo, umorila ga je bol nad neuspehom življenja. Pa tudi njegov naslednik ni dolgo živel; njegovo smrt obkokovali so kot narodno nesrečo.

Učenci Vang-gan-keja so bili pa ostali naukom velikega mojstra zvesti. Ko je prišel na prestol mladi cesar, vzgojen v duhu komunizma, se jim je vzpostavitev komunistične države spet posrečila. Razdeljali so spomenik Sze-ma-kuanga, enajst let po njegovi smrti so ga proglasili za sovražnika domovine in njegovo ime je postalo psovka. A to ni trajalo dolgo, nova komunistična država se je držala samo tri leta. Že leta 1129 so motili mir Vang-gan-keja v grobu, sedaj so njega proglasili za sovražnika domovine itd. Njegove še živeče pristaše so srdito zasledovali in jih grozovito mučili; večina je zbežala in pomnožila armado divjih Mongolov, ki so tedaj vznemirjali Azijo.

Tako grozno je končala druga komunistična vlada na Kitajskem; razdejanje in pustošenje, smrt in muke so bile praktične posledice socialnokomunističnih teorij, ki jih je genialni Vang-gan-ke imel za prave in ki niso prave. Vse mu je pomagalo, in vendar ni šlo. Komunizem se trajno nikdar in nikjer ne bo uveljavil; socialno zboljšanje se da izvesti, komunizem je pa utopija, lepa sicer, a je utopija.

Prosveta.

pr Edini koncert ge Vilme Thierry-Kavčnikove se vrši dne 4. febr. v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Na klavirju spremlja skladatelj L. M. Škerjanc, spremljevanje dveh pesmi na violi je prevzel g. prof. Karel Jeraj. Spored objavimo kasneje. P. prodaja vstopnic v Matični knigarni.

pr Muzika Dravske diviz. oblasti priredi svoj letošnji III. simfon. koncert začetkom meseca in sicer v proslavo B. Smetane. Izvajale se bodo večinoma Smetanove skladbe, obenem pa tudi prva »Jugoslovanska sim-

Gospodarstvo.

Sporazum z Italijo in naše lesno gospodarstvo.

»Trgovski list« je v svoji deveti številki pod gornjim naslovom priobčil članek, ki je očitno izšel iz krogov lesnih trgovcev. Članek opozarja lesno industrijo in gozdne posestnike na nevarnosti, ki morejo nastopiti za nje s trgovinsko pogodbo z Italijo, ki ima slediti politični. On predvideva v tej pogodbi podlago, ki bo omogočila italijanski lesni veletrgovini, da se razprede do zadnje slovenske doline. Ta ofenzivna italijanskega kapitala pomeni veliko nevarnost, po člankarjevem mnenju ne samo za slovensko lesno trgovino in industrijo, temveč tudi veliko nevarnost za našega malega gozdnega posestnika in malega lesnega producenta, katerega bi se izkoriščalo predvsem vsled tega, ker ni vedno točno informiran o stanju trga. Za svarilen vzgled nam stavlja Koroško, kjer je italijanska lesna trgovina temeljito pokazala svojo spretnost. Kako bi se moglo ta naskok uspešno odbiti, nam člankar ne pove popolnoma jasno. Apelira predvsem na disciplino v naši poklicni trgovini in na uvidenost naših producentov in gozdnih posestnikov. Odločujoče domače tvrdke naj bi se sporazumele med seboj glede cen in prodajnih kondicij ter skušale konterminirati direktni nakup tujih tvrdk pri neorijentiranih producentih.

Ker se nahaja glavni del našega narodnega bogastva ravno v naših gozdovih in je od načina njih izrabe v jako veliki meri odvisno naše blagostanje, zasluži članek »Trgovskega lista« našo pozornost. Nekako 45 odstotkov površine Slovenije je zaraščene z gozdi. Iz teh dobimo letno približno en milijon polnih metrov uporabnega lesa t. j. brez onega, ki se uporabi za kurivo in ogelje. Ta les predstavlja v napol izdelanem stanju vrednost skoro pol milijarde dinarjev ali dve milijardi kron, katere vsota je brez dvoma važen faktor v naši trgovski bilanci.

Primerno je torej, da je »Trgovski list« opozoril na nevarnost, ki nam preti s strani italijanskega kapitala glede izrabe tega našega prirodnega bogastva, ako se sklene z Italijo trgovinska pogodba, ki ne bo ščitila dovoljno naših lastnih interesov. Pozabil pa je

popolnoma opozoriti na to nevarnost naše merodajne kroge, ki bodo sklepali z Italijo trgovinsko pogodbo. Zato smatramo za potrebno, da apeliramo na faktorje, ki bodo v imenu naše države vodili pogajanja z Italijo, da si preskrbe točne informacije in se pouče natančno o željah naše lesne male in velike industrije in trgovine, preden bodo sedli k zeleni mizi. Naša trgovska in obrtna zbornica ter Zveza industrijev jim bo v tem oziru brez dvoma v polni meri mogla ustreči.

Šele potem, ako ti ne bi dosegli pravega uspeha, pride seveda v poštev potreba samoobranbe. Pri tej samoobranbi pa mislimo, da odločujoče domače tvrdke ne bodo mogle diktirati same, kot si to predstavlja člankar, ampak bodo morale vpoštevati tudi našega malega človeka, od čegar zastopnikov pričakujemo, da bodo znali uveljaviti njegove interese.

g Reparacije naši državi. Od 1. maja 1921 do konca novembra 1923 je prejela naša država na račun reparacij za 260 milijonov zlatih mark, od teh samo v novembru za 4 milijone 604.320 zlatih mark.

g Pravica prvenstva za blago na III. zagrebškem velesejmu. Ministrstvo za trgovino in industrijo je v smislu zakonskih določb o zaščiti industrijske svojine priznalo za predmet, ki se razstavi na tretjem zagrebškem velesejmu, pravico prvenstva.

g Češkoslovaški izvoz v l. 1923. je znašal 12.518.6 milijonov češkoslovaških kron, v letu 1922. pa nekaj čez 18 milijard. Velika razlika se da pojasniti z drugačno metodo pri določevanju vrednosti. V letu 1923. bazirajo podatki na deklaracijah izvoznikarjev, dočim predstavljajo številke za l. 1922. gole cenitve. V Jugoslavijo je Češkoslovaška eksportirala v preteklem letu za 548 milijonov kron in je Jugoslavija v tem oziru stala na 6. mestu. Na prvem mestu je Avstrija, kateri sledi: Nemčija, Anglija, Ogrska, Amerika, Jugoslavija. — Najvažnejši eksportni predmeti Češkoslovaške so: les, premog, žota, sladkor, izdelki iz bombaža, volne, steklo in stekleni produkti, železo itd.

g Produkcija premoga v Poruhruju. Produkcija premoga v Poruhruju je dala v tednu od 7. do 14. t. m. 72% normalne, koksa pa 44 odstotkov.

Po naših mislih je za nas, ki nam na srcu leži celoten naš kulturni razvoj, edino ena potreba, namreč čim bolj pospeševati kulturno komunikacijo med nami.

Izhajajoč iz teh vidikov, je Filharmonična družba sklenila letos prirediti štiri komorne koncerte, kateri bodo prinesli pregled vse današnje znamenitejšje produkcije jugoslovanske na polju komorne glasbe. Angažirala je Filharmonična družba za te večere odlični »Zagrebski godalni kvarteti, ki bo v treh koncertih izvajal najznamenitejšje jugoslovanske godalne kvartete in sicer enega srbskega od Petra Konjovića, dalje 4 hrvaške od Božidara Širole, Antona Dobronića, Josipa Štolcerja-Slavljanskega in Frana Lhotke ter najnovejšje slovensko delo na komornem polju, namreč godalni kvartet našega Lucijana Škerjanca. Četrty komorni koncert bo posvečen izključno srbski glasbi. Ti koncerti se bodo vršili v abonmajih, vsak prvi ponedeljek v mesecu, počenši s februarjem. V prvem koncertu se bodo izvajali kvarteti od Božidarja Širole, Lucijana Škerjanca in pa od Čajkovskega kvartet v f-duru.

Ljubljana bo imela priliko v teh 4 koncertih spoznati cvet jugoslovanske glasbe. Upamo, da bo ta prireditev našla med ljubljanskim glasboljubcem občinstvom ono resonanco, katero po »sej pravi zasluži« je ne samo kot izreden glasbeni dogodek, temveč tudi kot vrlo važno in smerodajno kulturno-politično dejanje.

tem pa nikdar ne pride do take uniforme jugoslovanske kulture, kot si jo mogoče predstavlja oni, ki p o v r s n o gleda na duševno snovanje naroda, kakor tudi posameznika. Če bi bilo po natori res mogoče, da bi kultura imela tendenco se razvijati v neko uniformnost, bi to v doglednem času pomenilo smrt vsake kulture, katere bistvo in vrednost ravno obstoji v narodno-individualni diferenciaciji. Do take uniforme jugoslovanske kulture torej po mojem nazoru nikdar ne pride.

Navzlic temu pa imamo že danes jugoslovansko kulturo, o čemer sem trdno prepričan. Jugoslovansko kulturo namreč imenujem celoto duševnih tvorb vseh nas, ki smo združeni v svoji lastni narodni državi, torej nas Srbov, Hrvatov in Slovencev. Prav nič ne dvomim o tem, da bi tujec, ki bi prišel iz povsem drugega kulturnega ozračja, če bi mu mi predočili značilna dela srbska, hrvaška in slovenska, našel v vseh teh delih izrazito skupno potezo, katere bi to celoto kot individuj razlikovala od vseh drugih evropskih kultur, še bolj pa od izvenevropskih. Mi sami bi pa pri tem vendar jako dobro ločili v teh delih one duševne poteze in nijanse, ki nujno razlikujejo Slovenca, Srba in Hrvata med seboj, ker so plod dolgoletnih historičnih vplivov in pa plod one različne zemlje in onega različnega neba, kjer stalno biva slovenski, hrvaški in srbski narod. Današnje in bodoče stanje naše jugoslovanske kulture je torej z neko naravoslovno in biološko nujnostjo podano.

KLAVIR, kratak, 8ra, do-
bro ohranjen, takoj prodam.
Cena 12.500 Din. — Naslov
pove upravništvo «Slovenca»
pod šte. 494.

KISELJAK

Zagreb Beograd
Ilica št. 58. Balkanska 25
Tel. 18 Tel. 50-05
Brzojav: „STROJ“

Zaloga MOTORJEV na
BENCIN za pogon iz
žaganje drv

Po znižanih cenah
sube DESKE za mizarje in
DRVA za kurjavo, prodaja:
FRAN ŠUSTAR, Ljubljana,
Dolenjska cesta št. 12. 432

Iščemo železninarja

z večletno prakso in reflektiramo samo na
boljšo moč s strokovno izobrazbo. — Obširne
ponudbe z navedbo svojih zahtev na firmo:
Schneider & Verovšek, Ljubljana.

100-200.000 POSOJILA
ali DRUŽABNIKA

za vpeljano trgovino v sre-
dišču mesta, iščem. — Po-
nudbe na upravo «Slovenca»
pod «TRGOVEC» 449

NE ČAKAJ spomladaj! Na-
roči takoj: SEMENA, sad-
no drevje, vrtnice, dalije,
gladiole itd. — VRTNARSKO
VELEPODJETJE «VRT» —
Džamonja in drugovi — Ma-
ribor. Zahtevajte cenike!

Otvoritev koncesijoniranih učnih tečajev.

Sprejemam dame in gospodične v praktičen pouk v svrhu
priučitja si za lastno rabo samostojno izvrševati
vsakovrstne modne klobuke.

Vsa nadaljna pojasnila od 10 dopoldne do 1 popoldne.
Modni salon za damske klobuke

Alojzija Vivod roj. Mozetič
Ljubljana, Pred školijo 21 II. nadstropje.

Cena nizke!

Postrežba točna in solidna!

V nakup špecerjskega blaga se
priporoča trdka:

KOVACIČ & JAPELJ,
LJUBLJANA, Kongresni trg št. 19

(v hiši Uršulinskega samostana).

V zalogi vedno sveže blago po najugodnejših cenah.

Naznanilo preselitve

Naznanjam, da sem se preselil iz
Zaloške ceste št. 27 ter imam nadalje
svojo **trgovsko pisarno** na
Krakovskem nasipu št. 14.

Mirko Mlakar.

NAKUP IN PRODAJA VREČ.

VINO.

Vsako množino prvovrstnih
štajerskih vin, izbranih vrst,
starih in novih, kakor tudi
vino v buteljkah, po naj-
ugodnejših cenah nudi «VI-
NARIA», D. D. vinograd-
nikov v Ptuj. 518

Čebulček

v vsaki množini, kupujemo
po K 32.— za kilogram. —
SEVER & KOMP, Ljubljana,
Wolfova ulica št. 12. 486

P. A.

Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet do-
speli najboljši šivalni stroji

Gritzner

v vseh opre mah.

Pouk v vezenju ter
krpanju perila in
nogavic (štolanje) brez-
plačno edino ie pri:

Josip Petelinc
Ljubljana, Sv. Petra n.

Mehanična delavnica pod vod-
stvom priznanega strokov-
njaka in mehanika Stanko
Galeta na razpolago za ši-
valne stroje vseh sistemov
in koles. 7984

KUPIM

do 100 ali 200 m tira starih
ozkotirnih rabnih TRACNIC
in nekaj VAGONČKOV za
prevažanje lesa na žagi ter
nekaj starih rabnih normalno-
tirnih tračnic. — Ponudbe na
upravo lista pod «Tračnice»

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest,
da je naša dobra, zlata mamica, gospa

ANTONIJA FERANT

v Gospodu preminula. — Pogreb predrage pokojnice se
vrši v ponedeljek, 28. januarja, ob 16 uri iz hiše žalosti,
Ambrožev trg št. 3, na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 26. januarja 1924.

Štefan Ferant, Anton Ferant, sinova. — Antonija Ferant,
hčerka. — Leopoldina Ferant, sinaha. — Marica, Anica,
Vladko, Bogica, Danica, vnuk in vnukinje.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
žalostno vest, da je naš srčno ljubljeni soprog, predobri oče, stari oče, brat,
svak, stric in tast, gospod

Ivan Pečnik

posestnik in gostilničar

dne 25. januarja t. l. ob 5 uri popoldne, po mukepolni bolezni, previden s tola-
žili svete vere, bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v nedeljo, 27. januarja 1924, ob
4 uri popoldne iz hiše žalosti, Stožice št. 29, obč. Ježica, na farno pokopališče
k Sv. Juriju. — Sv. maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi na Ježici.

Stožice, obč. Ježica, dne 26. januarja 1924.

Globoko žalujoča rodbina Pečnik in vsi ostali sorodniki.

Brez posebnega obvestila.

Naš preljubi oče, in ded, gospod

ANTON KREJČI

trgovec in hišni posestnik v Ljubljani

je danes 26. t. m. 1924 popoldne ob četrt na tri po kratki bolezni, previden s svetotajstvi,
mirno v Gospodu zaspal.

Po življenju, polnem dela do zadnjih dni — Ti bodi sladek počitek!

Pogreb bo v ponedeljek 28. t. m. popoldne ob pol 3 iz Wolfove ulice št. 5.

V Ljubljani, dne 26. januarja 1924.

Rodbine:

Anton in dr. Viljem Krejči, Adolf Arko in Fran Milčinski.

Brez posebnega obvestila.

Stroški pri uporabi bencina.

Vozi brez bencina!

Adaptiraj svoj auto-tractor
ali stabilni motor s patent.
HAG-generatorjem.

Kuri z
ogljem!

Prospecte in referenoe dajo

Jugo-Hag

Ljubljana : Telefon 560
Bohoričeva ulica 24.

Stroški pri uporabi oglja.

Inserirajte v »Slovenca«!

6. dunajski mednarodni sejem

9. do 15. marca 1924

Najugodnejša prilika za nakup
za vse široke

Največja izbira. — Stalne konkuren-
čne cene

Velik uspeh dunajskega jesen-
skega sejma 1923

100.000 kupcev

od teh

25.000 inozemcev iz 72 držav celega
sveta, ki so podpisali velika naročila

Pojasnila:

Winer Messe, Wien VII

kakor tudi častno zastopstvo v Ljubljani
Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4

LEPI POSLOVNI PROSTORI

obstoječi iz dveh sob in velike
dvorane v I. nadstropju se takoj
oddajo v najem.

Pojasnila daje UPRAVA palače
LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE

2 parna stroja

po 150 KS, visoki in nizki pritisk, sposobna
za obrat, v brezhibnem stanju

parni kotel (Wasserrohrkessel)

z 2 zgornjima kotlioma, 230 m³ kurišča, 14
atmosfer, z nadgrelnikom, 30 m dolga, nova

transmisijska naprava

v jakosti 110 do 130 mm, ugodno naprodaj.

Gedersdorfer Holzindustrie

Wien X., Laimäckergasse 2.

Stroji za pletenje

(Strick- u. Wirkmaschinen) kakor tudi vse potrebščine za
stroje od najpoznejših turkih kakor F. A. Loderer, Wilhelm
Berius, Roldo, Wien, Fritz Schuster, Chemnitz, Sander i
Graff, Chemnitz, v največji izbiri po zmernih cenah pri
samozastopniku za Jugoslavijo

Alfred Rozma, Osjek I., Zapevinska ulica broj 42.

Igle vseh števil vedno v zalogi.

Pozor!

Železolivarna ANTON SMOLE

Dobrova pri Ljubljani

izdeluje

vsakovrstne dele za stroje iz
mehke sive litine. Vlija cevi
za centralno kurjavo (Rippen-
röhre). Sprejemajo se dela iz
aluminija in medi. VSE PO
NIZKIH CENAH. Preskrbim
tudi IZDELAVO MODELOV.

Trboveljski PREMOG in DRVAdobavlja DRUŽBA ILIRIJA, Ljubljana,
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.

je poplačan trud in delo gospodinj, ako pri pranju uporablja dosledno

samo.

milo „Gazela“

Za kože divjačine

plača najvišje cene

I. ROTkrznarstvo, Ljubljana, Gradisce št. 7
Izdelava in zaloza kozuhovineGospodom trgovcem in slavnemu občinstvu
se priporoča trdka**FRANC CERAR** družba
z o. z.tovarna slamnikov in klobukov
v Domžalah, Stob 50.

Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4.

Popravila se sprejemajo vsako sredo pri
Kovačević & Tršan, Ljubljana, Prešernova
ulica št. 5.**Salda-konti, štrance, blagajniške knjige,****amerikanske Journale,****odjemalne knjižice itd.**

Knjižarnica K. I. D. v Ljubljani — Kopitarjeva ulica 6/II.

PRESELITEVI!

Popo noma varno naložite svoj denar pri

„Vzajemni posojilnici“

v Ljubljani, z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu
polog nunske cerkve v lastno palačo na Miklošičevi cesti poleg hotela „UNION“.
Hranilne vloge se obrestujejo

po 6 %.

brez odbitke rentnega in invalidskega davka. Vloge v tekočem računu se obrestujejo

po 5 1/2 %, vez. tudi po 6 1/2 %.

in višje po dogovoru. Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker poseduje
Vzajemna posojilnica relativno velično delnic stavbne delniške družbe hotela
„Union“ v Ljubljani. Vrhutega je njena last nova nepoleta eb Miklošičevi cesti,
več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu in inozemstvu. Denar se naloži lahko
tudi po poštinih položnicah.**IVAN BOGATAJ**

Konc. elektrotehnično podjetje v Ljubljani

Slavnemu občinstvu vljudno naznanja, da je v hiši Uršulinskega
samostana KONGRESNI TRG št. 19, poleg nunske cerkve**OTVORIL**trgovino z elektrotehničnimi predmeti za nizko in visoko nape-
tost. Gradnja telefonskih central, hišnih telefonov in zvoncev.
Senčniki za moderno razsvetljavo lastnega izdelka vedno v zalogi.
Telefon št. 3. Zaloga telefonskih aparatov. Telefon št. 3.**Kože divjačine**

lisice, kune, dihurje, vidre, zajce itd.

kupujem neposredno za Ameriko. — Plačam najvišje dnevne cene!

Od 1. januarja t. l. zbirališča v vseh večjih mestih Jugoslavije, Italije in Bolgarske:

Zagreb: M. Klobučki, Mešička ul. 1.

Sarajevo: Jokić i Rosić.

Bos. Novi: Ibrahim Memić.

Beograd: Josip Fischer (Hotel Pe-
trograd).

Križevci: Marko Deutsch

Tuzla: Braća Antić.

Skoplje: Jeruham Karlo sinovi.

Bjelovar: Weber i drugi.

Ljubljana: Mate Kovačević.

Banjaluka: Mile Janković.

Kotor: Borislav Maksimović i dr.

Osijek: Hermann Lederer.

Sušak: Mato Stipčić.

Nikšić: Lazar Mandić.

Nadalje imamo zbirališča kož tudi v Ljubljani, Nišu, Gospiću ter v Sofiji in Trstu.

Mavro Fischer, Sisak. — Telefon 86, 30 in 61.



se proizvaja v osmih kakovostih!

Od čokolade za kuho do najfinjših jedilnih čokolad!

SALAMAprvovrstna
novo blago
povsem zrelo
se dobi povsodPRVA HRVATSKA
TVORNICA SALAME,
PREKAZENEGA MESA
in MASTI

M. Gavrilovića

sinovi d. d.

Petrinja

Glavno zastopstvo z. Slovenije:

R. BUNC & DRUG

Ljubljana Celje Maribor

Crossley Brothers Ltd.

Manchester - Anglija

Motorji in naprave za sesalni plin
za: antracit. Ogilje, les, lesne odpadke,
lignit itd. Motorji na bencin, motorji na petrolej.
Diesel-ovi motorji brez kompresije.
Generalni pooblaščenec za vseh. Evropo.Mr. Edward Jakobs, engineer
Wien VII, Badhausgasse 1.**STROJNE TOVARKE IN LIVARNE d. d. v Ljubljani****ZVONARNA**ustanovljena leta 1767, dobavlja
priznane prvovrstne bronaste
ZVONOVE čistih glasov po
konkurenčnih cenah v
kratkih rokih.

Zahtevajte cenik!

UNITED STATES LINES

Ameriški vladni parniki.

v New-York

iz Bremena čez Southampton v Cherbourg

George Washington

18. aprila (v Boston)

22. marca

President Harding

11. febr. 15. mar.

America

23. febr. 26. mar.

President Roosevelt

4. febr. 8. mar.

Odhodi iz Southampton in Cherbourg 1 dan pozneje

iz Southampton—Cherbourg

Leviathan 1. aprila 22. aprila 13. maja

Vse podrobnosti povedo naslednji naslovi.

Izborna priključna za prevoz b. a. a.

UNITED STATES LINES

Zastopstvo: Palata Beogradske Zadruga, Preko Hotel

Bristol a. Zagreb, Srednja Savez Hrvatskih delnič-

kih Zadruga, Miklošičeva ulica 2, Preko puta

čeladvera. — Ljubljana, Narodno Zveščenih

Ameriških Držav, Donatova cesta 19. — Sarajevo,

Savez Hrvatskih delničkih Zadruga za Bosnu i

Hercegovinu, Aleksandrova ulica 52.

Sušak, Banka za Pomorsko.

Geneno češko posteljno perje.Kilogram sivega aa pol (čulano perje) Din
60.—, polbelo Din 75.—, belo Din 85.—,
boljše Din 95.—, fino, na pol puh Din 145
fino Din 175.—, najfinije Din 220.—, —
Beli puh Din 370.—, snežnobeli prani puh Din 445.—.
Franko in carine prosto proti povzetju. Neugajajoče se
lahko vrne. Vzorci zastoni. Mnogo priznani in naknadnih
naročil. — Razpošiljalnica posteljne perja

Sachsel & Co., Wien XIV, Seibergasse 9-6

Prostovoljna javna dražba.Na predlog Aleksandra Baržili, posestnika na Ptuj-
ski gori, se boče v soboto, dne

2. februarja 1923 ob 11. uri dopoldne

na licu mesta v PODLOŽU šte. 6, to je v trgu Ptuj-
ska gora, potom prostovoljne dražbe prodalo zemljišče vlož.
št. 127 d. o. Podlož, sestoječe iz parc. št. 58, stavbišče
v izmeri 1 a 16 m in parc. št. 447, vinograd v izmeri 19 a
15 m spritkino, za izklicno ceno 15 000 Din, in zemljišče
vlož. št. 95 d. o. Janžki vrh, sestoječe iz parcele 109
stavbišče za prešo, parc. št. 488 gozd, 489 pašnik, 491
pašnik in 492 gozd v skupni izmeri 1 ha 07 a 40 m za
izklicno ceno 4000 Din, in potem različno pohištvo in
premičnine. Poslopje je zidano, z opeko krito, s strelo-
vodom, 2 lepima sobama, obokano kletjo, štedilnikom,
novimi okvirji v oknih, sploh je bilo prošlega leta vsa
popravljen. Zemljišče pri hiši obstoji tudi iz vinograda,
sadenosnika, nasajenega tudi z novimi drevesi in vrta
za zelenjavo. Drugo zemljišče pod Janžki vrh je aron-
dirano in pripravno za obnovo vinograda. — Hiša in
zemljišče pri njej ima krasno solnčno lego in je jako
pripravno za trgovca, upokojenca itd. Kupcu bode takoj
stanovanje na razpolago. Dražbeni pogoji so na vpogled
v pisarni kr. notarja Franceta Strafella v Ptuj med
uradnimi urami.

KR. OKRAJNO SODIŠČE V PTUJU.

Bratje Wurm

Praga VII.

Ekonomizacije parnih kotlov in izolacije

cevi po patentu „Wurm“.

Velika prihrana premoga,

neznatni nabavni stroški.

Proračuni in obiski inženjerja brezplačni.

Zastopstvo za SHS:

Ing. Rind, Freund i Dresner

d. d. za industr. uređaje, Zagreb,

Zrinjski trg 1/IV.

KUPUJTE SAMO

„DIMNJAČAR“

ZAŠTITNI

ZNAK.

„DIMNJAČAR“

ZAŠTITNI

ZNAK.

**D. T. R.****NAJBOLJE OGRVICE**